

01.11.2022

Kokousaika 01.11.2022 15:30 - 19:27

Kokouspaikka Horisontti, Työpajankatu 8

Läsnä

Jäsenet

Sinnemäki, Anni	apulaispormestari
Rautava, Risto	varapuheenjohtaja
Borgarsdottir Sandelin, Silja	
Heinäluoma, Eveliina	läsnä 602 - 609 §, poistui 17:46
Kivekäs, Otso	
Meri, Otto	
Nevanlinna, Tuomas	läsnä 604 - 614 §, saapui 15:38
Pajunen, Jenni	
Pasanen, Amanda	läsnä 602 - 608 §, poistui 17:10
Raatikainen, Mika	
Hjelt, Jenni	varajäsen
Koponen, Hannu	varajäsen
Penttinen, Katri	varajäsen

Muut

Lehmuskoski, Ville	kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Hyvärinen, Silja	hallintojohtaja
Nikunen, Esa	ympäristöjohtaja
	läsnä 604 - 614 §, saapui 15:41
Pudas, Kari	tekninen johtaja
Randell, Mari	asiakkuusjohtaja
Haapanen, Sami	tonttipäällikkö
Luomanen, Jussi	kaupunkitila- ja maisemasuunnittelupäällikkö
Manninen, Rikhard	maankäyttöjohtaja
Piimies, Marja	asemakaavapäällikkö
Putkonen, Reetta	liikenne- ja katusuunnittelupäällikkö
Rajala, Pasi	yleiskaavapäällikkö
Ravantti, Mikko	hallintopäällikkö
Mäntymäki, Heikki	viestintäpäällikkö
Ljungqvist, Jessica	nuorisoneuvoston edustaja
Gustafsson, Kristina	hallintosihteeri
Lawrence, Sanna	vs. hallintoasiantuntija
Rangdell, Katriina	lakimies
Salminen, Toni	ICT-tukihenkilö

01.11.2022

		läsnä 602 - 610 §, poistui 19:09
	Hovi, Henna	liikenneinsinööri asiantuntija
	Kuokkanen, Pihla	läsnä 608 - 610 § yksikön päällikkö asiantuntija
	Lappalainen, Sirje	läsnä 608 - 610 § liikenneinsinööri asiantuntija
	Mutanen, Johanna	läsnä 608 - 610 § arkkitehti asiantuntija
	Pikkarainen, Hanna	läsnä 611 § tiimipäällikkö asiantuntija
	Prokkola, Janne	läsnä 608 - 610 § yksikön päällikkö asiantuntija
	Salminen, Tia	läsnä 608 - 610 § projektinjohtaja asiantuntija läsnä 609 - 610 §
Puheenjohtaja		
	Anni Sinnemäki	apulaispormestari 602-614 §
Esittelijät		
	Anni Sinnemäki	apulaispormestari 602 §
	Ville Lehmuskoski	kaupunkiympäristön toimialajohtaja 603-614 §
Pöytäkirjanpitäjä		
	Kristina Gustafsson	hallintosihteeri 602-614 §

01.11.2022

§	Asia	
602	Asia/1	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
603	Asia/2	Ilmoitusasiat
604	Asia/3	Kaupunkiympäristölautakunnan esitys kaupunginhallitukselle asunto-tontin (AK) varaamiseksi Kiinteistö Oy Helsingin Hattulantie 2:lle asun-tohankkeiden suunnittelua varten (Vallila, tontista 22559/2 noin 2 200 m ² suuruinen osa)
605	Asia/4	Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Elina Kauppilan ym. valtuustoaloitteesta koskien luonnon monimuotoisuuden vaikutusten arviointia maankäytön hankkeissa
606	Asia/5	Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Elina Kauppilan toivomusponnosta, joka koskee Karhunkaatajan aluetta
607	Asia/6	Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Otso Kivekkään ym. valtuustoaloitteesta, joka koskee kadun reunaan kiinni rakentamisen periaatetta
608	Asia/7	Kaupunkiympäristölautakunnan esitys kaupunginhallitukselle, Elämyksellinen ydinkeskusta, ydinkeskustan maankäytön kehityskuva 2032
609	Asia/8	Esplanadien ja niihin liittyvien katujen kokeilu
610	Asia/9	Kesäkadut Helsingissä
611	Asia/10	Kaupunkiympäristölautakunnan esitys kaupunginhallitukselle Pihlajamäen ostoskeskuksen alueen (Meripihkatie 1) tarkistettu asemakaavan muutosehdotus (nro 12779)
612	Asia/11	Oikaisuvaatimus kaupunkiympäristön toimialan hallinto- ja lakipalveluiden lakipalvelut-yksikön päällikön vahingonkorvauspäätöksestä 16.5.2022 § 65 (autovaurio)
613	Asia/12	Oikaisuvaatimus kaupunkiympäristön toimialan hallinto- ja lakipalveluiden lakipalvelut-yksikön päällikön vahingonkorvauspäätöksestä 30.5.2022 § 93 (autovaurio)
614	Asia/13	Kaupunkiympäristölautakunnan viranomaisten 20.10.–26.10.2022 tekemien päätösten seuraaminen

§ 602

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunkiympäristölautakunta päätti valita pöytäkirjantarkastajaksi jäsen Otso Kivekkään ja varatarkastajaksi varajäsen Jenni Hjeltin.

Käsittely

Kaupunkiympäristölautakunta päätti puheenjohtajan ehdotuksesta valita yksimielisesti pöytäkirjantarkastajaksi jäsen Amanda Pasasen sijasta Otso Kivekkään ja varatarkastajaksi jäsen Eveliina Heinäluoman sijasta varajäsen Jenni Hjeltin.

Esittelijä

apulaispormestari
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Kristina Gustafsson, hallintosihteeri, puhelin: 310 36658
kristina.t.gustafsson(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunkiympäristölautakunta päättää valita pöytäkirjantarkastajaksi jäsen Amanda Pasasen ja varatarkastajaksi jäsen Eveliina Heinäluoman.

Esittelijä

apulaispormestari
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Kristina Gustafsson, hallintosihteeri, puhelin: 310 36658
kristina.t.gustafsson(a)hel.fi

Muutoksenhaku

01.11.2022

Asia/1

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 603
Ilmoitusasiat

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti merkitä tiedoksi.

Kaupunginkanslia

Voimaan tullut asemakaava: Oulunkylä, Siltavoudintie 9–11 ja Mäkitorpantie 18-20

Kaupunginvaltuuston 24.08.2022, § 208, hyväksymä asemakaavan muutos on tullut voimaan:

Oulunkylä, Patola, tontit 28057/1 ja 2 sekä 28167/1 ja 2, piirustus nro 12742, Siltavoudintie 9–11 ja Mäkitorpantie 18–20.

HEL 2020-001590

[Asemakaavamuutoksen kartta, piirustus nro 12742](#)

[Asemakaavamuutoksen selostus, piirustus nro 12742](#)

Helsingissä 18.10.2022

Voimaan tullut asemakaava: Haaga, Munkkiniemi, Pitäjänmäki, Talin liikuntapuiston itäosa

Kaupunginvaltuuston 24.08.2022, § 209, hyväksymä asemakaavan muutos on tullut voimaan:

Haaga, Etelä Haaga, Munkkiniemi, Munkkivuori, Pitäjänmäki, Pitäjänmäen yritysalue, urheilu- ja virkistyspalvelujen alueet ja kaupunginosien rajat, piirustus nro 12724, Talin liikuntapuiston itäosa.

HEL 2020-010462

[Asemakaavamuutoksen kartta, piirustus nro 12724](#)

[Asemakaavamuutoksen selostus, piirustus nro 12724](#)

Helsingissä 18.10.2022

Voimaan tullut asemakaava: Munkkiniemi, Munkan venekerho

Kaupunkiympäristölautakunnan 6.9.2022 § 458 hyväksymä asemakaavan muutos on tullut voimaan:

01.11.2022

Asia/2

Munkkiniemi, venesatama- ja vesialueet, piirustus nro 12777, Munkan venekerho.

HEL 2021-009688

[Asemakaavamuutoksen kartta, piirustus nro 12777](#)

[Asemakaavamuutoksen selostus, piirustus nro 12777](#)

Helsingissä 21.10.2022

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Kristina Gustafsson, hallintosihteeri, puhelin: 310 36658
kristina.t.gustafsson(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Kristina Gustafsson, hallintosihteeri, puhelin: 310 36658
kristina.t.gustafsson(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 604

Kaupunkiympäristölautakunnan esitys kaupunginhallitukselle asuntontin (AK) varaamiseksi Kiinteistö Oy Helsingin Hattulantie 2:lle asuntohankkeiden suunnittelua varten (Vallila, tontista 22559/2 noin 2 200 m² suuruinen osa)

HEL 2022-012028 T 10 01 01 00

Hattulantie 2

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että kaupunki varaa Kiinteistö Oy Helsingin Hattulantie 2:lle (y-tunnus: 2293919-0) tontista 22559/2 noin 2 200 m² suuruisen osan asuntohankkeiden suunnittelua varten 31.12.2025 saakka seuraavasti:

- Varausalue on liitekartan 1 mukainen ja käsittää noin 2 200 m² suuruinen osa tontista 22559/2 (pinta-ala noin 2 200 m², rakennusoikeus noin 5 000 k-m²).
- Varauksensaaja on velvollinen noudattamaan liitteenä 3 olevia erityisiä varausehtoja ja liitteenä 4 olevia yleisiä varausehtoja, sekä liitteen 5 mukaista toimintaohjetta kaupungin rakennuttajille.

Lautakunta toivoi, että suunnittelussa pyritään huomioimaan varausalueen rajalla sijaitsevat puut ja mikäli arkkitehtoninen ratkaisu mahdollistaa, säilyttämään niitä.

Lautakunta kiinnitti myös huomiota siihen, että varausalueen ulkopuolella puistoalueella sijaitsevan suuren poppelin tulee säästyä hyvän rakentamistavan mukaisesti.

Käsittely

Vastaehdotus:

Amanda Pasanen: Lautakunta toivoo, että suunnittelussa pyritään huomioimaan varausalueen rajalla sijaitsevat puut ja mikäli arkkitehtoninen ratkaisu mahdollistaa, säilyttämään niitä.

Lautakunta kiinnittää myös huomiota siihen, että varausalueen ulkopuolella puistoalueella sijaitsevan suuren poppelin tulee säästyä hyvän rakentamistavan mukaisesti.

Kannattaja: Otso Kivekäs

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Amanda Pasasen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Marja Hannikainen, johtava tonttiasiamies, puhelin: 310 52178
marja.hannikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Varausaluekartta
- 2 Sijaintikartta
- 3 Erityiset varausehdot
- 4 Tonttien yleiset varausehdot
- 5 Toimintaohje ”kaivu- ja louhintatoimenpiteiden suorittaminen sekä kaadettavat puut” (15.10.2021)
- 6 Hankeluonnos

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Varauksensaaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu
tai täytäntöönpano

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Liite 6

Kymp/Make/Maanvuokrajärjestelmä Esitysteksti

Esitysehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että kaupunki varaa Kiinteistö Oy Helsingin Hattulantie 2:lle (y-tunnus: 2293919-0) tontista 22559/2 noin 2 200 m² suuruisen osan asunotankkeiden suunnittelua varten 31.12.2025 saakka seuraavasti:

- Varausalue on liitekartan 1 mukainen ja käsittää noin 2 200 m² suuruisen osa tontista 22559/2 (pinta-ala noin 2 200 m², rakennusoikeus noin 5 000 k-m²).
- Varauksensaaja on velvollinen noudattamaan liitteenä 3 olevia erityisiä varausehtoja ja liitteenä 4 olevia yleisiä varausehtoja, sekä liitteen 5 mukaista toimintaohjetta kaupungin rakennuttajille.

Tiivistelmä

Kaupunkiympäristölautakunta esittää kaupunginhallitukselle Vallilasta tontista 22559/2 noin 2 200 m² suuruisen osan varaamista Kiinteistö Oy Helsingin Hattulantie 2:lle (y-tunnus: 2293919-0) asuntohankkeiden suunnittelua varten 31.12.2025 saakka.

Tontti 22559/2 on vuokrattu pitkäaikaisella maanvuokrasopimuksella nro 16751 Kiinteistö Oy Helsingin Hattulantie 2:lle. Vuokra-aika päättyy 31.12.2045.

Vallilan pohjoisosan alueella osoitteeseen Hattulantie 2 laaditaan täydennysrakentamisen mahdollistavaa asemakaavan muutosta. Kaavamuutoksessa nykyisen oppilaitosrakennuksen tontin 22559/2 koillisreunasta erotetaan viisikerroksiselle asuinkerrostalolle yksi tai kaksi eri tonttia riippuen siitä tuleeko uudiskohteeseen myös omistusasumisen lisäksi vuokra-asumista. Asuntojen vaatimat autopaikat osoitetaan Vallilanpuistoon rakenteilla olevaan keskitettyyn pysäköintilaitokseen ja omalle tontille.

Tontin vuokralainen voi esisopimuksella myydä osan vuokratontistaan (uuden vuokraoikeuden) tämän päätöksen mukaisin varausehdoin. Varauksensaaja, Kiinteistö Oy Helsingin Hattulantie 2, on velvollinen hyväksyttämään tontit -yksiköllä yhteistyökumppanit.

Kiinteistö Oy Helsingin Hattulantie 2:n maanvuokrasopimuksen nro 16751 mukaista vuokra-aluetta tullaan pienentämään siten, että vuokraus kohdistuu jatkossa vain yleisen rakennuksen tonttiin, josta tullaan myöhemmin muodostamaan oma tonttinsa.

Tontista 22559/2 muodostettavan /muodostettavien asuinkerrostalotontin / (-tonttien) (noin 5 000 k-m²) hallinta- ja rahoitusmuoto on seuraavanlainen:

- sääntelemättömiä vapaarahoitteisia omistusasuntoja tulee rakentaa vähintään noin 60 % asuinrakennusoikeudesta.
- sääntelemättömiä vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja saa olla enintään noin 40 % asuinrakennusoikeudesta.

Koko uudisrakentamisen asuinrakennusoikeus (noin 5 000 k-m²) on mahdollista toteuttaa kokonaan sääntelemättömänä vapaarahoitteisena omistusasuntotuotantona.

Esittelijän perustelut

Hakemus ja hankkeen kuvaus

Kiinteistö Oy Helsingin Hattulantie 2 on tontinvaraushakemuksella pyytänyt, että Kiinteistö Oy Helsingin Hattulantie 2:lle varattaisiin täydennysrakentamiseen kaavoitettava tontin osa tontista 22559/2 vapaarahoitteisen omistusasuntotuotannon sekä vapaarahoitteisen vuokra-asuntotuotannon suunnittelua varten.

Suunnitellulle tontinosalle, josta tullaan myöhemmin muodostamaan yksi tai kaksi tonttia, on tarkoitus toteuttaa yksi 5-kerroksinen tai kaksi toisissaan kiinni olevaa 5-kerroksista asuinkerrostaloa. Hanke tarkentuu asemakaavoituksen myötä.

Hankeluonnos liitteenä 6

Hallinta- ja rahoitusmuoto

Tontista 22559/2 muodostettavan /muodostettavien asuinkerrostalotontin / (-tonttien) (noin 5 000 k-m²) hallinta- ja rahoitusmuoto on seuraavanlainen:

- sääntelemättömiä vapaarahoitteisia omistusasuntoja tulee rakentaa vähintään noin 60 % asuinrakennusoikeudesta.

Omistusasunnoilla tarkoitetaan asuntoja, joiden hallintaan oikeutettavia asunto-osakkeita markkinoidaan asuntokauppalaan mukaisesti kuluttajille.

- sääntelemättömiä vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja saa olla enintään noin 40 % asuinrakennusoikeudesta.

Koko uudisrakentamisen asuinrakennusoikeus (noin 5 000 k-m²) on mahdollista toteuttaa kokonaan sääntelemättömänä vapaarahoitteisena omistusasuntotuotantona.

Hallinta- ja rahoitusmuototarkastelu on tehty yhdessä kaupunginkanslian asuminen-yksikön kanssa.

Perheasunto- ja keskipinta-alavaatimus

Vallilan alueen huoneistotyyppijakauma painottuu pieniin asuntoihin. Tämän johdosta tässä varauspäätöksessä perheasuntovaatimus koskee sekä vapaarahoitteista omistusasuntotuotantoa että vapaarahoitteista vuokra-asuntotuotantoa. Tavoitteena on se, ettei asuntokanta olisi yksipuolista.

Vapaarahoitteinen omistusasuntotuotanto

Varausalueelle toteutettavasta vapaarahoitteisesta omistusasuntotuotannon asuinhuoneistoalasta vähintään 55 % tulee toteuttaa perhea-

suntoina (kaksi makuuhuonetta tai enemmän). Näiden asuntojen keskipinta-alan tulee olla vähintään 70 h-m².

Perheasuntovaatimus koskee jokaista muodostettavaa tonttia.

Muiden kuin perheasuntojen huoneistotyyppijakauman tulee olla monipuolinen. Jokaisessa rakennuksessa tulee olla monipuolisesti erityyppisiä ja kokoisia asuntoja.

Yksiöistä 75 % tulee toteuttaa asuntoina, joiden pinta-ala on vähintään 30 h-m².

Vapaarahoitteinen vuokra-asuntotuotanto

Varausalueelle toteutettavasta vapaarahoitteisesta vuokra-asuntotuotannon asuinhuoneistoalasta vähintään 55 % tulee toteuttaa perheasuntoina (kaksi makuuhuonetta tai enemmän). Näiden asuntojen keskipinta-alan tulee olla vähintään 60 h-m².

Perheasuntovaatimus koskee jokaista muodostettavaa tonttia.

Muiden kuin perheasuntojen huoneistotyyppijakauman tulee olla monipuolinen. Jokaisessa rakennuksessa tulee olla monipuolisesti erityyppisiä ja kokoisia asuntoja.

Yksiöistä 75 % tulee toteuttaa asuntoina, joiden pinta-ala on vähintään 30 h-m².

Asemakaava- ja tonttiedot

Tontilla 22559/2 on voimassa asemakaava nro 3172 vuodelta 1952, jonka mukaan tontin käyttötarkoitus on yleisten rakennusten korttelialue. Tontin omistaa kaupunki.

Tontille laaditaan täydennysrakentamisen mahdollistavaa asemakaavan muutosta. Uutta asuinkeuhkosalaa on suunniteltu yhteensä noin 5 000 k-m².

Nykyistä yleisen rakennuksen tonttia 22559/2 on suunniteltu täydennettäväksi kahdella toisissaan kiinni olevalla uudisrakennuksella kaupunkikuvaan soveltuvalla tavalla. Uusille kerrostaloille muodostetaan oma tontti. Asuntojen vaatimat autopaikat osoitetaan Vallilanpuistoon rakenteilla olevaan keskitettyyn pysäköintilaitokseen.

Tontilla 22559/2 sijaitsee vuonna 1954 valmistunut Vallilan entisen kansakoulun rakennus. Rakennus toimii nykyisin Stadin ammattiopiston Hattulantien toimipaikkana. Suunnitteluratkaisussa oppilaitosrakennuksen tontti osoitetaan jatkossakin yleiseen käyttöön, mikä mahdollistaa oppilaitostoiminnan jatkumisen.

Asemakaavan muutosta on hakenut Kiinteistö Oy Helsingin Hattulantie 2.

Varauksensaaja on tietoinen, että suunnitellun hankkeen toteuttaminen edellyttää muun ohella asemakaavan lainvoimaistumista. Varaus tulee voimaan edellyttäen, että asemakaavan muutos tulee lainvoimaiseksi.

Sijaintikartta liitteenä 2

Tontin varaaminen

Esittelijä esittää varattavaksi tontista 22559/2 noin 2 200 m² suuruisen tontinosan Kiinteistö Oy Helsingin Hattulantie 2:lle päätösesityksen mukaisesti.

Kaupunginhallituksen 1.4.2019 § 220 hyväksymien tontinluovutusta koskevien linjausten sekä niitä tarkentavien soveltamisohjeiden mukaisesti kaupunki varaa asuntotontit pääsääntöisesti julkisten hakujen ja kilpailujen kautta. Kaupunginhallituksen 1.4.2019 § 220 hyväksymien linjausten ja niitä täydentävien tontinluovutuslinjausten soveltamisohjeiden kohdan 2.5 "Asuntotonttien suoravaraukset" mukaan kaupunki voi kuitenkin tapauskohtaisesti arvioitavin perustein varata tontteja ja alueita suoravarauksin ilman avointa hakumenettelyä kehittämishankkeita varten sekä tontin vuokralaiselle ja/tai tämän valitsemaalle yhteistyökumppanille täydennysrakentamisen edistämiseksi.

Tontin varaamista Kiinteistö Oy Helsingin Hattulantie 2:lle voidaan pitää perusteltuna, koska tontti 22559/2, josta kaavamuutoksen myötä muodostetaan oma tonttinsa, on pitkäaikaisesti vuokrattu Kiinteistö Oy Helsingin Hattulantie 2:lle 31.12.2045 asti ja kyseessä on tonttiin kohdistuva täydennysrakentaminen.

Alueilla, joiden asuntokanta on yksipuolista ja uudistuotanto vähäistä, uusi asuntokantaa monipuolistava täydennysrakentaminen on tärkein tavoite. Olemassa olevien asuinalueiden täydennysrakentamisella kaupunki huolehtii niiden elinvoimaisuuden säilymisestä ja sosiaalisesta kestävyydestä. Uudella asuntotuotannolla tasapainotetaan kaupunginosien asuntotarjontaa ja pyritään tarjoamaan edellytykset sille, että asukkaat löytävät tarpeitaan vastaavia asuntoja elämäntilanteiden muuttuessa. Täydennysrakentamisalueella uudisasuntotuotannolla pyritään tasapainottamaan alueellisia asuntojen hallinta- ja rahoitusmuotojakaumia kohti kaupungin hallintamuototavoitetta.

Suunniteltu täydennysrakentamishanke mahdollistaa Vallilan asuntotarjonnan lisääntymisen.

Varausesitys on valmisteltu yhteistyössä kaupunginkanslian ja asemakaavapalvelun kanssa. Varaus toteuttaa kaupunkistrategiaa ja asuntopoliittisia tavoitteita. Varaus perustuu hakemuksen tietoihin ja käytyihin neuvotteluihin. Varaus toteuttaa myös asuntotonttien suoravaraukselle asetetut kaupungin ko. alueelle asettamat asuntotuotannon rahoitus- ja hallintamuotojakaumaa koskevat tavoitteet.

Varausehdot

Tontinvarauksessa noudatetaan liitteenä 3 olevia erityisiä varausehtoja, kaupungin tavanomaisia tontinvarausehtoja, sekä kulloinkin voimassa olevaa kaupunkiympäristön toimialan maaomaisuuden kehittäminen ja tontit -palvelun kaupungin tonttien rakennuttajille laatimaa toimintaohjetta "kaivu- ja louhintatoimenpiteiden suorittamisesta sekä kaadettavista puista" (15.10.2021).

Tontin myöhempi luovuttaminen ja aluetta koskevan nykyisen maanvuokrasopimuksen muuttaminen

Nyt varattavaksi esitettävä alue on tarkoitus myöhemmin luovuttaa kaupunginhallituksen 1.4.2019 (220 §) päättämien asuntotonttien luovutusta koskevien linjausten mukaisesti vuokraamalla pitkäaikaisesti.

Kaavamuutoksella asuinkerrostalotontit tullaan erottamaan omiksi tonteiksi. Uusien tonttien vuokranmäärityksessä noudatetaan kaupunginvaltuuston 2.2.2022 (22 §) hyväksymiä periaatteita. Tontin markkinaarvon määrittäminen perustuu puolueettoman arvioijan laatimaan erilliseen selvitykseen tai puolueettoman arvioijan hyväksymään hinnoittelumalliin. Tontin vuokrausperiaatteet tullaan vahvistamaan tontin pitkäaikaisen maanvuokrasopimuksen laadinnan yhteydessä.

Nykyistä tonttiin 22559/2 kohdistuvaa Kiinteistö Oy Helsingin Hattulantie 2:n pitkäaikaista maanvuokrasopimusta tullaan muuttamaan siten, että vuokraus kohdistuu jatkossa vain suunnitellun yleisen rakennuksen tonttiin. Nykyisen maanvuokrasopimuksen nro 16751 mukainen vuokra jatkuu ennallaan alkuperäisen vuokra-ajan loppuun 31.12.2045 saakka.

Täydennysrakentamiskorvaus

Kaupunki ei tule suorittamaan asemakaavan muutoksen toteuttamisen johdosta täydennysrakentamiskorvausta, sillä suunnitellun kaavamuutoksen myötä tontin lisääntyvä rakennusoikeuden määrä esitetään varattavaksi nykyiselle vuokralaiselle Kiinteistö Oy Helsingin Hattulantie 2:lle.

Toimivalta

01.11.2022

Hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää kaupungin maa- ja vesialueiden varaamisesta rakentamiseen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Marja Hannikainen, johtava tonttiasiamies, puhelin: 310 52178
marja.hannikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Varausaluekartta
- 2 Sijaintikartta
- 3 Erityiset varausehdot
- 4 Tonttien yleiset varausehdot
- 5 Toimintaohje ”kaivu- ja louhintatoimenpiteiden suorittaminen sekä kaadettavat puut” (15.10.2021)
- 6 Hankeluonnos

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Varauksensaaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Liite 6

Kymp/Make/Maanvuokrajärjestelmä Esitysteksti

Tiedoksi

Kanslia/Villeneuve, Linden, Sippola-Alho ja Rämö
Kanslia/Taso/Meuronen ja Kallio
Kymp/Maka/Make/Tallila

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 25.10.2022 § 589

Postiosoite

PL 58200
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Kaupunkiymparisto@hel.fi

Käyntiosoite

Työpajankatu 8
Helsinki 58
<https://www.hel.fi/>

Puhelin

09 310 1691

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F106 8000 1200 0626 37

Alv.nro

F102012566

§ 605

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Elina Kauppilan ym. valtuustoaloitteesta koskien luonnon monimuotoisuuden vaikutusten arviointia maankäytön hankkeissa

HEL 2022-005980 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingissä maankäytön suunnittelua ohjaa Helsingin yleiskaava 2016, joka tuli lainvoimaiseksi 5.12.2018. Yleiskaavan hyväksymisen yhteydessä on yleispiirteisesti arvioitu maankäytön ja kaupunkirakenteen kehittymisen suuntaviivat, rakentamisen mahdollisuudet, liikennejärjestelmän uudistamisen keskeiset tarpeet sekä luonto- ja viheralueiden keskeinen verkosto. Yleiskaavan tavoitteena on mm., että Helsinki on vihreä ja merellinen kaupunki 2050, jonka vahvuuksia ovat kaupunkimetsät ja kulttuuriympäristöt.

Yleiskaavassa on määrätty, että virkistys- ja viheralueilla sekä merellisen virkistys- ja matkailun alueilla suunnittelussa tulee turvata kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen sekä ottaa huomioon ja turvata luonnon monimuotoisuuden, ekosysteemipalvelujen kehittämisen, luonnonsuojelun ja ekologisen verkoston sekä metsäverkoston kannalta tärkeät alueet.

Yleiskaavassa on lisäksi määrätty, että Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet, luonnonsuojelualueet ja Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015–2024 määritellyt suojeltavat alueet on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kaupunkiluonto-teemakartalta. Virkistyspalveluja ja ekosysteemipalveluja kehitetään. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja turvattava arvojen säilyminen.

MRL:n mukaisesti kaavoituksen tulee aina perustua riittäviin selvityksiin ja arviointeihin. Siksi jokaisessa kaavassa arvioidaan myös luontoon kohdistuvat vaikutukset ja tehdään tarvittavat luontoselvitykset. Selvitykset ja arvioinnit ovat tyypillisesti asiantuntijatyötä, jonka tueksi voidaan käyttää erilaisia välineitä tai työkaluja.

Kaupunkiympäristön toimialalla on käytössä tai kehitteillä useita työkaluja ja toimintamalleja mm. luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi, ympäristön tilan seuraamiseksi ja hiilinieluväikutusten arvioimiseksi.

Helsingin asemakaavojen vähähiilisyyden arviointimenetelmä (HAVA)

Helsingin asemakaavojen vähähiilisyyden arviointimenetelmä (HAVA) on työkalu, jolla pystytään arvioimaan ja vertailemaan erilaisten suunnitteluratkaisujen hiilipäästöjä sekä valitsemaan hiilipäästöjen kannalta parhaat ratkaisut. Työkalun lähtötiedot ja päästöarviot perustuvat julkaistuihin tietolähteisiin. Työkalun avulla pystytään ohjaamaan alueen suunnittelua mahdollisimman vähähiiliseen suuntaan kaikilla rakentamisen osa-alueilla, joihin asemakaavoituksella pystytään vaikuttamaan.

Hava-työkalussa on erillinen osio maaperän ja kasvillisuuden hiilivarastojen ja -nielujen laskemiseen. Työkalussa arvioidaan hiilipäästöt rakentamisen myötä menetettävän viherrakenteen osalta sekä säilyvien viheralueiden hiilivarastot ja -nielut, jotka osaltaan pienentävät alueen hiilijalanjälkeä. Työkalu laskee sekä kasvillisuuteen että maaperään sitoutuvaa hiilinielua 50 vuoden tarkastelujaksolla. On arvioitu, että kokonaispäästöjen kannalta maaperän ja kasvillisuuden osuus asemakaavoissa on n. 0–5 %. Hiilivarastojen merkitys korostuu alueilla, joilla rakentaminen edellyttäisi metsän kaatamista. Näin ollen työkalulla voidaan ohjata suunnittelua metsien säilyttämiseen ja uusien metsien istuttamiseen. Hiilen sitoutumisella on merkitystä pääasiassa vain kaikkein metsäisimmillä alueilla.

Kaupunkirakenteen kehittämisen arviointityökalu (KARVI)

Kaupunkiympäristön toimialalla on käytössä kaupunkirakenteen kehittämisen arviointityökalu (KARVI). Työkalulla pystytään havainnollistamaan kaavoituksen yhteiskunnallisia vaikutuksia ottamalla laajemmin huomioon kaupunkirakenteen kehittämisen yleisiä strategisia periaatteita määrällisten tavoitteiden lisäksi.

Karvia on lähdetty kehittämään siten, että sillä voitaisiin seurata ja havainnollistaa myös viheralueiden määrällisiä muutoksia sekä luonnon monimuotoisuutta.

Ekologinen kompensatio ja ekosysteemitilinpito

Maankäytön suunnittelussa pyritään lähtökohtaisesti välttämään merkittäviä luontovaikutuksia ja toissijaisesti lieventämään näitä vaikutuksia suunnittelun keinoin. Mikäli näillä lieventämishierarkian ensisijaisilla keinoilla ei pystytä luontohaittoja välttämään, voidaan luontohaitat kompensoida tuottamalla vastaava luontohyvitys jossain toisaalla. Ekosysteemitilinpito puolestaan on kansallisen tilastoinnin piirissä kehitetty menetelmä, jossa seurataan muun tilinpidon tavoin vuosittain organisaation vaikutuksen kohteena olevien ekosysteemien laajuutta, laatua ja taloudellista arvoa sekä näihin kiinnittyvien

ekosysteempipalveluiden tarjontaa, käyttöä ja taloudellista arvoa. Näiden molempien työkalujen keskeinen osa on tietyn alueen luontoarvojen laskenta.

Helsingin luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelmassa on yhtenä toimenpiteenä ekologisen tilinpidon ja häviävän luonnon kompensoimisen mallin kehittäminen. Helsinki tekee tutkimusyhteistyötä sekä ekologisen kompensoimisen että ekosysteemitilinpidon tutkijoiden kanssa, ja pääsee näissä hankkeissa pilotoimaan luontoarvojen laskentamenetelmiä ja -työkaluja vuoden 2022–23 vaihteessa. Varsinaisen ekologisen tilinpidon ja häviävän luonnon kompensoimisen mallin on tarkoitus valmistua viimeistään vuonna 2027, jolloin ekologisen kompensoimisen tutkimushanke päättyy.

Helsingin seutu muodostaa maankäytöllisen kokonaisuuden, jossa eri kunnilla ja alueilla on erilainen rooli mm. kestävässä kasvun ohjauksessa. Käynnissä olevan seutuyhteistyön puitteissa (mm. MAL-prosessi) voidaan tehokkaasti edistää luonnon kokonaisuusheikentymättömyyden tavoitteita.

Pilottien ja tutkimushankkeen tuloksia tuodaan kaupunkiympäristölautakunnalle tiedoksi sitä mukaan kun niitä saavutetaan. Ekologisen tilinpidon ja häviävän luonnon kompensoimisen malli pyritään mahdollisuuksien mukaan ottamaan käyttöön jo ennen hankkeen loppumista vuonna 2027. Ellei mallia onnistuta kokonaisuudessaan saamaan valmiiksi ennen vuotta 2027 arvioidaan sen eri osa-alueiden käyttöönottoa nopeammalla aikataululla sitä mukaan kun ne valmistuvat.

Ekosysteempipalveluiden arviointityökalu (alueellinen viherkerroin)

Viherkerroinmenetelmä perustuu ekotehokkaan pinta-alan ja alueen kokonaispinta-alan suhteen laskuun. Ekotehokas pinta-ala muodostuu kasvullisista alueista, joilla kasvillisuus menestyy ja alueen maaperä on läpäisevä ja jotka tukevat ekosysteemejä tai ekosysteempipalveluiden tuotantoa. Helsingissä tonttikohtainen viherkerroinmenetelmä on kehitetty ohjaamaan tonttien pihaympäristön vihertehokkuutta. Nykyään tonttikohtaista viherkerrointa hyödynnetään lähtökohtaisesti kaikkien uusien tonttien kaavoituksessa sekä uudisrakentamis- että täydennysrakentamiskohteissa koko kaupungin alueella. Asemakaavoissa käytetään sitovaa tonttikohtaista viherkerroinmääräystä (Kylk 12.5.2020).

Viherrakenteen ekosysteempipalveluiden arviointityökalu (alueellinen viherkerroin) tähtää tonttikohtaisesta viherkertoimesta poiketen tunnistamaan laajempien alueiden, kuten kaupunginosien viherrakenteiden tuottamia ekosysteempipalveluita ja sen käyttö on yleensä luontevinta yleiskaavan ja asemakaavan välitason suunnittelussa (osayleiskaavat, kaavarungot, suunnitteluperiaatteet). Työkalun perusajatuksena on, et-

tä alueen viher- ja vesialueet tunnistetaan ja niiden tuottamat ekosysteemipalvelut arvioidaan. Tietty alue voi tarjota monenlaisia palveluja, jotka vaikuttavat esimerkiksi monimuotoisuuden ja sopeutumisen vahvistamiseen. Esimerkiksi puuryhmä voi säädellä lämpötilaa, suodattaa hulevesiä ja vaimentaa melua. Alue saa siten pisteitä sisältämiensä elementtien määrän sekä kokonsa perusteella. Menetelmän tuotos on analyysi, joka tekee niin sanotuista pehmeistä arvoista näkyviä niin, että analyysin tulos ohjaa suunnitteluratkaisuja: millä mitoituksella ja rakenteilla varmistetaan ekologisten prosessien toimivuus. Menetelmää on tähän mennessä sovellettu pääasiassa julkisten ulkotilojen tuottamien ekosysteemipalveluiden laskemiseen, mutta laskennassa voidaan huomioida myös yksityiset viheralueet, kuten pihat. Usein tämä on myös oleellista ekosysteemipalveluiden tuotannon ja määrän kokonaiskuvan hahmottamisessa. Menetelmän malli on kehitetty Ruotsissa, ja Suomessa alueellista viherkerrointa on pilotoitu Kyläsaareissa ja Malmilla, Espoon Matinkylässä ja Turun kaupunginpuutarhan alueella.

Työkalu yhdistää useiden eri organisaatioyksiköiden toimintaa ja tavoitteita, mutta sen kehittäminen ja käyttöönotto vaativat vielä suunnitelmallista yhteistekemistä sekä menetelmän osalta, että sen oikea-aikaisen käyttöönoton osalta. Helsinki on valmistellut koordinaattorina useamman kaupungin ja tutkimusyhteisön yhteishanketta viherrakenteen ekosysteemipalveluiden arviointityökalun kehittämiseksi. Hankkeen tavoitteena on menetelmän vakioinnin ja automatisoinnin lisäksi kansallistaminen ja sopeuttaminen Suomen olosuhteisiin sekä uusien tarkastelutasojen mahdollinen määrittäminen. Tärkeänä osatyönä on myös suunnitteluprosessin osalta työkalun sijoittaminen ja järjestelmälliseen käyttöön sitouttaminen ja kouluttaminen. Yhteishankkeelle on tarkoitus hakea Euroopan aluekehitysrahaston rahoitus syksyllä 2022. Sen varmistuessa, hanke pääsisi alkamaan keväällä 2023 ja loppuunsaatettua vuoden 2024 aikana.

Kaupunkirakenteen kehittämisen arviointityökalun, ekologisen kompensaation ja ekosysteemitilinpäidon sekä ekosysteemipalveluiden arviointityökalun kehittämistyössä luodaan näiden menettelyjen ja työkalujen soveltamiselle selkeät toimintamallit, jotka helpottavat suunnittelua ja vaikutusten arviointia yhteen sovitettaessa kaupungin strategisia tavoitteita toisaalta luonnon monimuotoisuuden vahvistamisesta sekä hiilinielun saavuttamisesta vuoteen 2040 mennessä, ja toisaalta kasvun ja asuntotuotannon mahdollistamisesta.

Käsittely

Vastaehdotus:

Tuomas Nevanlinna: Lisätään aloitevastauksen loppuun: Kaupunkirakenteen kehittämisen arviointityökalun, ekologisen kompensaation ja

ekosysteemitilinpidon sekä ekosysteemipalveluiden arviointityökalun kehittämistyössä luodaan näiden menettelyjen ja työkalujen soveltamiselle selkeät toimintamallit, jotka helpottavat suunnittelua ja vaikutusten arviointia yhteen sovitettaessa kaupungin strategisia tavoitteita toisaalta luonnon monimuotoisuuden vahvistamisesta sekä hiilinollan saavuttamisesta vuoteen 2040 mennessä, ja toisaalta kasvun ja asuntotutannon mahdollistamisesta.

Kannattaja: Anni Sinnemäki

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Tuomas Nevanlinnan vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

Vastaehdotus:

Tuomas Nevanlinna: Lisätään ekologinen kompensatio ja ekosysteemitilinpito -kohtaan, kappaleen 13 loppuun: Pilottien ja tutkimushankkeen tuloksia tuodaan kaupunkiympäristölautakunnalle tiedoksi sitä mukaan kun niitä saavutetaan. Ekologisen tilinpidon ja häviävän luonnon kompensoimisen malli pyritään mahdollisuuksien mukaan ottamaan käyttöön jo ennen hankkeen loppumista vuonna 2027. Ellei mallia onnistuta kokonaisuudessaan saamaan valmiiksi ennen vuotta 2027 arvioidaan sen eri osa-alueiden käyttöönottoa nopeammalla aikataululla sitä mukaan kun ne valmistuvat.

Kannattaja: Anni Sinnemäki

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Tuomas Nevanlinnan vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Tuomas Hakala, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37205
tuomas.hakala(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 27.04.2022 Kauppila Elina Valtuustoaloite monimuotoisuus- ja ilmastoarvioinnin täsmentämisestä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingissä maankäytön suunnittelua ohjaa Helsingin yleiskaava 2016, joka tuli lainvoimaiseksi 5.12.2018. Yleiskaavan hyväksymisen yhteydessä on yleispiirteisesti arvoitettu maankäytön ja kaupunkirakenteen kehittymisen suuntaviivat, rakentamisen mahdollisuudet, liikennejärjestelmän uudistamisen keskeiset tarpeet sekä luonto- ja viheralueiden keskeinen verkosto. Yleiskaavan tavoitteena on mm., että Helsinki on vihreä ja merellinen kaupunki 2050, jonka vahvuuksia ovat kaupunkimetsät ja kulttuuriympäristöt.

Yleiskaavassa on määrätty, että virkistys- ja viheralueilla sekä merellisen virkistykseen ja matkailun alueilla suunnittelussa tulee turvata kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen sekä ottaa huomioon ja turvata luonnon monimuotoisuuden, ekosysteemipalvelujen kehittämisen, luonnonsuojelun ja ekologisen verkoston sekä metsäverkoston kannalta tärkeät alueet.

Yleiskaavassa on lisäksi määrätty, että Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet, luonnonsuojelualueet ja Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015–2024 määritellyt suojeltavat alueet on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kaupunkiluonto-teemakartalta. Virkistyspalveluja ja ekosysteemipalveluja kehitetään. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja turvattava arvojen säilyminen.

MRL:n mukaisesti kaavoituksen tulee aina perustua riittäviin selvityksiin ja arviointeihin. Siksi jokaisessa kaavassa arvioidaan myös luontoon kohdistuvat vaikutukset ja tehdään tarvittavat luontoselvitykset. Selvitykset ja arvioinnit ovat tyypillisesti asiantuntijatyötä, jonka tueksi voidaan käyttää erilaisia välineitä tai työkaluja.

Kaupunkiympäristön toimialalla on käytössä tai kehitteillä useita työkaluja ja toimintamalleja mm. luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi, ympäristön tilan seuraamiseksi ja hiilinieluaikutusten arvioimiseksi.

Helsingin asemakaavojen vähähiilisyyden arviointimenetelmä (HAVA)

Helsingin asemakaavojen vähähiilisyyden arviointimenetelmä (HAVA) on työkalu, jolla pystytään arvioimaan ja vertailemaan erilaisten suunnitteluratkaisujen hiilipäästöjä sekä valitsemaan hiilipäästöjen kannalta parhaat ratkaisut. Työkalun lähtötiedot ja päästöarviot perustuvat julkaistuihin tietolähteisiin. Työkalun avulla pystytään ohjaamaan alueen suunnittelua mahdollisimman vähähiiliseen suuntaan kaikilla rakentamisen osa-alueilla, joihin asemakaavoituksella pystytään vaikuttamaan.

Hava-työkalussa on erillinen osio maaperän ja kasvillisuuden hiilivarastojen ja -nielujen laskemiseen. Työkalussa arvioidaan hiilipäästöt rakentamisen myötä menetettävän viherrakenteen osalta sekä säilyvien

viheralueiden hiilivarastot ja -nielut, jotka osaltaan pienentävät alueen hiilijalanjälkeä. Työkalu laskee sekä kasvillisuuteen että maaperään sitoutuvaa hiilinielua 50 vuoden tarkastelujaksolla. On arvioitu, että kokonaispäästöjen kannalta maaperän ja kasvillisuuden osuus asema-kaavoissa on n. 0–5 %. Hiilivarastojen merkitys korostuu alueilla, joilla rakentaminen edellyttäisi metsän kaatamista. Näin ollen työkalulla voidaan ohjata suunnittelua metsien säilyttämiseen ja uusien metsien istuttamiseen. Hiilen sitoutumisella on merkitystä pääasiassa vain kaikkein metsäisimmillä alueilla.

Kaupunkirakenteen kehittämisen arviointityökalu (KARVI)

Kaupunkiympäristön toimialalla on käytössä kaupunkirakenteen kehittämisen arviointityökalu (KARVI). Työkalulla pystytään havainnollistamaan kaavoituksen yhteiskunnallisia vaikutuksia ottamalla laajemmin huomioon kaupunkirakenteen kehittämisen yleisiä strategisia periaatteita määrällisten tavoitteiden lisäksi.

Karvia on lähdetty kehittämään siten, että sillä voitaisiin seurata ja havainnollistaa myös viheralueiden määrällisiä muutoksia sekä luonnon monimuotoisuutta.

Ekologinen kompensatio ja ekosysteemitilinpito

Maankäytön suunnittelussa pyritään lähtökohtaisesti välttämään merkittäviä luontovaikutuksia ja toissijaisesti lieventämään näitä vaikutuksia suunnittelun keinoin. Mikäli näillä lieventämishierarkian ensisijaisilla keinoilla ei pystytä luontohaittoja välttämään, voidaan luontohaitat kompensoida tuottamalla vastaava luontohyvyys jossain toisaalla. Ekosysteemitilinpito puolestaan on kansallisen tilastoinnin piirissä kehitetty menetelmä, jossa seurataan muun tilinpidon tavoin vuosittain organisaation vaikutuksen kohteena olevien ekosysteemien laajuutta, laatua ja taloudellista arvoa sekä näihin kiinnittyvien

ekosysteemipalveluiden tarjontaa, käyttöä ja taloudellista arvoa. Näiden molempien työkalujen keskeinen osa on tietyn alueen luontoarvojen laskenta.

Helsingin luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelmassa on yhtenä toimenpiteenä ekologisen tilinpidon ja häviävän luonnon kompensoimisen mallin kehittäminen. Helsinki tekee tutkimusyhteistyötä sekä ekologisen kompensoimisen että ekosysteemitilinpidon tutkijoiden kanssa, ja pääsee näissä hankkeissa pilotoimaan luontoarvojen laskentamenetelmiä ja -työkaluja vuoden 2022–23 vaihteessa. Varsinaisen ekologisen tilinpidon ja häviävän luonnon kompensoimisen mallin on tarkoitus valmistua viimeistään vuonna 2027, jolloin ekologisen kompensoimisen tutkimushanke päättyy.

Helsingin seutu muodostaa maankäytöllisen kokonaisuuden, jossa eri kunnilla ja alueilla on erilainen rooli mm. kestävässä kasvun ohjaamisessa. Käynnissä olevan seutuyhteistyön puitteissa (mm. MAL-prosessi) voidaan tehokkaasti edistää luonnon kokonaisuhoitotyömyyden tavoitteita.

Ekosysteemipalveluiden arviointityökalu (alueellinen viherkerroin)

Viherkerroinmenetelmä perustuu ekotehokkaan pinta-alan ja alueen kokonaispinta-alan suhteen laskuun. Ekotehokas pinta-ala muodostuu kasvullisista alueista, joilla kasvillisuus menestyy ja alueen maaperä on läpäisevä ja jotka tukevat ekosysteemejä tai ekosysteemipalveluiden tuotantoa. Helsingissä tonttikohtainen viherkerroinmenetelmä on kehitetty ohjaamaan tonttien pihaympäristön vihertehokkuutta. Nykyään tonttikohtaista viherkerrointa hyödynnetään lähtökohtaisesti kaikkien uusien tonttien kaavoituksessa sekä uudisrakentamis- että täydennysrakentamiskohteissa koko kaupungin alueella. Asemakaavoissa käytetään sitovaa tonttikohtaista viherkerroinmääräystä (Kylk 12.5.2020).

Viherrakenteen ekosysteemipalveluiden arviointityökalu (alueellinen viherkerroin) tähtää tonttikohtaisesta viherkertoimesta poiketen tunnistamaan laajempien alueiden, kuten kaupunginosien viherrakenteiden tuottamia ekosysteemipalveluita ja sen käyttö on yleensä luontevinta yleiskaavan ja asemakaavan välitason suunnittelussa (osayleiskaavat, kaavarungot, suunnitteluperiaatteet). Työkalun perusajatuksena on, että alueen viher- ja vesialueet tunnistetaan ja niiden tuottamat ekosysteemipalvelut arvioidaan. Tietty alue voi tarjota monenlaisia palveluja, jotka vaikuttavat esimerkiksi monimuotoisuuden ja sopeutumisen vahvistamiseen. Esimerkiksi puuryhmä voi säädellä lämpötilaa, suodattaa hulevesiä ja vaimentaa melua. Alue saa siten pisteitä sisältämiensä elementtien määrän sekä kokonsa perusteella. Menetelmän tuotos on analyysi, joka tekee niin sanotuista pehmeistä arvoista näkyviä niin, että analyysin tulos ohjaa suunnitteluratkaisuja: millä mitoituksella ja rakenteilla varmistetaan ekologisten prosessien toimivuus. Menetelmää on tähän mennessä sovellettu pääasiassa julkisten ulkotilojen tuottamien ekosysteemipalveluiden laskemiseen, mutta laskennassa voidaan huomioida myös yksityiset viheralueet, kuten pihat. Usein tämä on myös oleellista ekosysteemipalveluiden tuotannon ja määrän kokonaiskuvan hahmottamisessa. Menetelmän malli on kehitetty Ruotsissa, ja Suomessa alueellista viherkerrointa on pilotoitu Kyläsaareissa ja Malmilla, Espoon Matinkylässä ja Turun kaupunginpuutarhan alueella.

Työkalu yhdistää useiden eri organisaatioyksiköiden toimintaa ja tavoitteita, mutta sen kehittäminen ja käyttöönotto vaativat vielä suunnitelmallista yhteistekemistä sekä menetelmän osalta, että sen oikea-aikaisen käyttöönoton osalta. Helsinki on valmistellut koordinaattorina

useamman kaupungin ja tutkimusyhteisön yhteishanketta viherrakenteen ekosysteemipalveluiden arviointityökalun kehittämiseksi. Hankkeen tavoitteena on menetelmän vakioinnin ja automatisoinnin lisäksi kansallistaminen ja sopeuttaminen Suomen olosuhteisiin sekä uusien tarkastelutasojen mahdollinen määrittäminen. Tärkeänä osatyönä on myös suunnitteluprosessin osalta työkalun sijoittaminen ja järjestelmälliseen käyttöön sitouttaminen ja kouluttaminen. Yhteishankkeelle on tarkoitus hakea Euroopan aluekehitysrahaston rahoitus syksyllä 2022. Sen varmistuessa, hanke pääsisi alkamaan keväällä 2023 ja loppuunsaatettua vuoden 2024 aikana.

Esittelijän perustelut

Valtuustoaloite

Valtuutettu Elina Kauppila ja 14 muuta valtuutettua ovat tehneet 27.4.2022 seuraavan valtuustoaloitteen:

Valtuustoaloite monimuotoisuus- ja ilmastovaikutusarvioinnin täsmäntämisestä

Helsinki on strategiassaan todennut suojelevansa ja vaalivansa aktiivisesti monimuotoista luontoaan, vahvistavansa metsäistä verkostoa ja niittyverkostoa, toteuttavansa Helsingin luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelmaa kunnianhimoisesti ja selvittävänsä rakennus- ja liikennehankkeissa aina vaihtoehdon säästää mahdollisimman paljon puustoa ja kasvillisuutta. Luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelma (LUMO-ohjelma) on hyväksytty, mutta samaan aikaan puuttuu selkeys ja täsmällisyys siitä, mitä tehdään, kun vaalitaan ja suojellaan – ja valitaanko kaavoituksessa ja liikennesuunnittelussa aina monimuotoisen luonnon kannalta paras vaihtoehto.

Kaavoituksen ilmastovaikutuksia taas määritellään lähinnä rakentamisen päästöjen näkökulmasta ja silloinkin, kun mitataan sitä, kuinka suuren hiilinielun menetämme rakentamalla, tämä menetys on mahdollista ohittaa esimerkiksi rakentamalla uusia viheralueita vanhojen tilalle.

Onkin tuotettava mittari, jolla voidaan mitata menetettyä arvoluontoa. Luonnonmukaisen pinta-alan vähentäminen tai vanhojen puiden korvaaminen uusilla heikentää myös kaupungin hiilinieluja. Kestää vuosikymmeniä, että kaadettujen puiden tilalle istutetut taimet sitovat menetetyt määrät hiiltä, ja lajikadon vuoksi on oleellista suojella monimuotoisia, ainutlaatuisia alueita. On mahdollista, ettei hävitettyjä elinympäristöjä ja lajeja saada koskaan takaisin. Näiden arvojen menetyksiä on ryhdyttävä arvioimaan systemaattisesti, ja myös määriteltävä, mikä arvomenetys on yksiselitteisesti liian suuri.

01.11.2022

Asia/4

On siis määriteltävä työkalut, jotta strategian tavoitteet toteutuvat myös käytännössä.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Helsinki luo selkeän järjestelmän, jonka mukaan rakennus- ja liikennehankkeita ohjaavat suunnitelmat ja kaavat arvioidaan sekä niiden luonnon monimuotoisuus- että hiilinieluvaikutusten mukaan ja jonka arvokkaimmiksi määriteltyjä kohteita ei voida esimerkiksi ELY-keskuksen poikkeuslupamennettelyllä ohittaa.

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan asiasta lausunnon kaupunginhallitukselle 20.9.2022 mennessä.

Kaupunginkanslia on myöntänyt vastaukselle lisääaikaa 1.11.2022 saakka.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Tuomas Hakala, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37205
tuomas.hakala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 27.04.2022 Kauppila Elina Valtuustoaloite monimuotoisuus- ja ilmastovaikutusarvioinnin täsmentämisestä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 25.10.2022 § 582

Kaupunkiympäristölautakunta 11.10.2022 § 570

§ 606

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Elina Kauppilan toivomusponnosta, joka koskee Karhunkaatajan aluetta

HEL 2022-006851 T 00 00 03

Hankennumero 5264_219

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle:

Elina Kauppilan jättämässä toivomusponnessa esitetään Karhunkaatajan alueelle vihersiltaa, osan luontoalueista niityttämistä sekä luonnon ja puuston mahdollisimman laajaa säilyttämistä.

Karhunkaatajan alueen asemakaava ja asemakaavamuutos nro 12550 mahdollistaa niityttämisen ja luonnon ja puuston säilyttämisen. Asemakaavamääräyksissä mm. edellytetään puiden ja avokallion säilyttämistä mahdollisimman paljon korttelialueilla. Tarkempi suunnittelu tehdään toteutussuunnittelun yhteydessä.

Vihersillan sijoittamiseen ei Karhukallion (aiempi kaavanimi Karhunkaataja) kaavavalmistelun yhteydessä ole varauduttu ja asia vaatii vielä laajemman tarkastelun. Todennäköisesti vihersilta olisi yhtenäisen metsäverkoston kannalta hyödyllisintä sijoittaa Karhunkaatajan kaava-alueen välittömästi luoteispuolella olemassa olevan kävelysillan paikalle.

Nykyinen kevyen liikenteen silta Karhukallion kaava-alueen vieressä Viikintien ja Viilarintien risteyksessä on n. 50 m pitkä ja 5,5 m leveä. Sillan muuttaminen metsäverkoston kannalta toimivaksi vihersillaksi tarkoittaisi leventämistä vähintään 20 metriin. Arvio perustuu toteutuneeseen vihersillan. Arvioitu neliökustannus on 2 000 €/m² - 3 000 €/m² riippuen sillalle sijoitettavasta kasvillisuudesta ja tarvittavasta kasvustan paksuudesta. Suureksi kasvavat puut tarvitsevat järeämmän rakenteen. Oletettavaa on, että leveämmästä sillasta tulee olosuhteiden takia hiukan pidempi, sillä kalliokieleke etäännyy reunoille päin. Tämä tarkoittaa, että sillan pituus kasvaisi n. 10 m nykyisestä eli sillasta tulisi noin 60 metriä pitkä. Rakennettavan sillan keskileveys olisi vähintään 23 m. Rakennettavia siltaneliöitä on tuolloin 1 380 m² ja koko sillan kustannus n. 2,8 M € - 4,2 M €. Siltapaikan tarkempi tutkiminen ja selvittäminen sekä sillan suunnittelu maksaisi arviolta 10 % toteutuskustannuksista eli noin 400 000 euroa.

Karhukallion kaava-alueella, Myllypuron vesitornin kohdalla, on varaus toiselle kävelysillalle Viilarintien yli. Siltavaraus on ajateltu liikennekäyttöön. Karhukallion rakentumisen myötä metsäverkosto ei enää jatku tässä paikassa, joten viherverkoston kannalta lounaispuolen sijainti olisi hyödyllisempi.

Tällä hetkellä toteutettuja vihersilloja Helsingissä on yksi, Myllymestrintien silta Latokartanonkaaren ja Kivikonlaidan kohdalla, mutta metsäverkoston katkoksia ja tarpeellisia vihersillan paikkoja on useita. Kaupungin tasolla ei vielä ole määriteltävikä tai mitkä vihersilloista olisivat viherrakenteen kannalta ensisijaisesti tärkeimmät toteuttaa.

Kaupunki toteuttaa ja tuo kaupunkiympäristölautakunnalle tiedoksi kartoituksen paikoista, joissa vihersilloilla olisi merkittävimmät kaupungin viherrakennetta vahvistavat vaikutukset. Tämä toteutetaan sopivassa yhteydessä yhdessä kaupungin muun viherrakennetta koskevan tarkastelun kanssa.

Käsittely

Vastaehdotus:

Tuomas Nevanlinna: Lisätään lausunnon loppuun: Kaupunki toteuttaa ja tuo kaupunkiympäristölautakunnalle tiedoksi kartoituksen paikoista, joissa vihersilloilla olisi merkittävimmät kaupungin viherrakennetta vahvistavat vaikutukset. Tämä toteutetaan sopivassa yhteydessä yhdessä kaupungin muun viherrakennetta koskevan tarkastelun kanssa.

Kannattaja: Hannu Koponen

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Tuomas Nevanlinnan vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Laura Hietakorpi, arkkitehti, puhelin: 310 28753
laura.hietakorpi(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kauppila Elina, toivomusponsi, Kvsto 18.5.2022
- 2 Ote selvityksestä Helsingin metsä- ja puustoisien verkoston runko- ja alueelliset yhteydet 2019
- 3 Viikki–Kivikko–Mustapuronlaakson metsä- ja puustoisien verkoston suunnitelma (9.12.2019)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta antaa seuraavan lausunnon kaupungin-hallitukselle:

Elina Kauppilan jättämässä toivomusponnessa esitetään Karhunkaatajan alueelle vihersiltaa, osan luontoalueista niityttämistä sekä luonnon ja puuston mahdollisimman laajaa säilyttämistä.

Karhunkaatajan alueen asemakaava ja asemakaavamuutos nro 12550 mahdollistaa niityttämisen ja luonnon ja puuston säilyttämisen. Asemakaavamääräyksissä mm. edellytetään puiden ja avokallion säilyttämistä mahdollisimman paljon korttelialueilla. Tarkempi suunnittelu tehdään toteutussuunnittelun yhteydessä.

Vihersillan sijoittamiseen ei Karhukallion (aiempi kaavanimi Karhunkaataja) kaavavalmistelun yhteydessä ole varauduttu ja asia vaatii vielä laajemman tarkastelun. Todennäköisesti vihersilta olisi yhtenäisen metsäverkoston kannalta hyödyllisintä sijoittaa Karhunkaatajan kaava-alueen välittömästi luoteispuolella olemassa olevan kävelysillan paikalle.

Nykyinen kevyen liikenteen silta Karhukallion kaava-alueen vieressä Viikintien ja Viilarintien risteyksessä on n. 50 m pitkä ja 5,5 m leveä. Sillan muuttaminen metsäverkoston kannalta toimivaksi vihersillaksi tarkoittaisi leventämistä vähintään 20 metriin. Arvio perustuu toteutuneeseen vihersillan. Arvioitu neliökustannus on 2 000 €/m² - 3 000 €/m² riippuen sillalle sijoitettavasta kasvillisuudesta ja tarvittavasta kasvustan paksuudesta. Suureksi kasvavat puut tarvitsevat järeämmän rakenteen. Oletettavaa on, että leveämmästä sillasta tulee olosuhteiden takia hiukan pidempi, sillä kalliokieleke etäännyy reunoille päin. Tämä tarkoittaa, että sillan pituus kasvaisi n. 10 m nykyisestä eli sillasta tulisi noin 60 metriä pitkä. Rakennettavan sillan keskileveys olisi vähintään 23 m. Rakennettavia siltaneliöitä on tuolloin 1 380 m² ja koko sillan kustannus n. 2,8 M € - 4,2 M €. Siltapaikan tarkempi tutkiminen ja selvittäminen sekä sillan suunnittelu maksaisi arviolta 10 % toteutuskustannuksista eli noin 400 000 euroa.

Karhukallion kaava-alueella, Myllypuron vesitornin kohdalla, on varaus toiselle kävelysillalle Viilarintien yli. Siltavaraus on ajateltu liikennekäyttöön. Karhukallion rakentumisen myötä metsäverkosto ei enää jatku tässä paikassa, joten viherverkoston kannalta lounaispuolen sijainti olisi hyödyllisempi.

Tällä hetkellä toteutettuja vihersiltoja Helsingissä on yksi, Myllymestariintien silta Latokartanonkaaren ja Kivikonlaidan kohdalla, mutta metsäverkoston katkoksia ja tarpeellisia vihersillan paikkoja on useita. Kaupungin tasolla ei vielä ole määritelty mikä tai mitkä vihersilloista olisivat viherrakenteen kannalta ensisijaisesti tärkeimmät toteuttaa.

Esittelijän perustelut

Toivomusponsi

Hyväksyessään 18.5.2022 Myllypuron Karhunkaatajan alueen asemakaavan ja asemakaavan muutoksen kaupunginvaltuusto hyväksyi seuraavan valtuutettu Elina Kauppilan toivomusponnen:

Kaupunginvaltuusto edellyttää selvitetävän mahdollisuutta, voisiko alueen yleiskaavassakin olevaa merkitystä metsäisenä yhteytenä parantaa toteuttamalla ylikulkusilta vihersiltana, niityttämällä osia viheralueista ja säilyttämällä rakennusten välissä mahdollisimman paljon nykyisiä puita ja metsäistä luontoa.

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan asiasta lausunnon kaupunginhallitukselle 30.12.2022 mennessä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Laura Hietakorpi, arkkitehti, puhelin: 310 28753
laura.hietakorpi(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kauppila Elina, toivomusponsi, Kvsto 18.5.2022
- 2 Ote selvityksestä Helsingin metsä- ja puustoisien verkoston runko- ja alueelliset yhteydet 2019
- 3 Viikki–Kivikko–Mustapuronlaakson metsä- ja puustoisien verkoston suunnitelma (9.12.2019)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 25.10.2022 § 591

01.11.2022

Asia/6

§ 607

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Otso Kivekkään ym. valtuustoaloitteesta, joka koskee kadun reunaan kiinni rakentamisen periaatetta

HEL 2022-008453 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Pöydällepanoehdotus:

Otso Kivekäs: Pyydän asian pöydälle.

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydäl-
le Otso Kivekkään ehdotuksesta.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Tuomas Hakala, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37205
tuomas.hakala(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 22.06.2022 Kivekäs Otso Periaate kadun reunaan ra-
kentamisesta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan
lausunnon:

Periaate rakennusten rakentamiseksi kiinni katulinjaan on hyvä ja kan-
natettava uusilla rakennettavilla alueilla. Periaate tukee monissa ta-
pauksissa myös yleiskaavan tavoitteita urbaanista kaupunkirakenteesta
ja on myös laajasti toteutettu käytännössä mm. Kalasatamassa, Länsi-
satamassa, Pasilassa, Kuninkaantammessa ja Kruunuvuorenrannassa.

Uusilla pientaloalueilla kuten Puu-Myllypurossa, Maunulan koillisosas-
sa ja Pakilan eteläreunassa tonttitehokkuus on vanhoja pientaloalueita
suurempi ja rakennukset on rakennettu kiinni tontin rajaan. Näillä alueil-

la yhtenäiseen ilmeeseen vaikuttavat kaavamääräykset, rakentamistapaohjeet ja sama rakentamisajankohta.

Täydennysrakentamisalueilla kaupunkirakenteen perusratkaisu on usein ainoa kaupunkikuvaa koossa pitävä asia ja uusien rakennuksien tulisi tukea alueen kaupunkikuvallisia ratkaisuja eikä pyrkiä olemaan ristiriidassa olemassa olevan kaupunkikuvan kanssa. Tästä on mahdollisuus poiketa laajojen ja kokonaisvaltaisten täydennysrakentamishankkeiden yhteydessä, jossa uudisrakentamisen määrä on niin suuri, että vanha rakenne jää jossain mielessä alisteiseksi, kuten esim. Pakilantiellä Pakilassa.

Länsi-Pakilaan, jossa tonttitehokkuus on $e=0.25$, on tänä vuonna tehty suunnitteluperiaatteet, jotka mahdollistavat pääosalla tonteista tehokkuuden noston asemakaavamuutoksien. Työssä tutkittiin alueen ominaispiirteet ja nykyistä tehokkaamman rakentamisen vaikutus tonteilla ja katutilassa. Kaupunkikuvan keskeiseksi ominaispiirteeksi nousi kadun varren vehreys (tonteilla oleva istutettava alue), jota myös asukkaat pitivät erittäin tärkeänä. Tulevissa asemakaavamuutoksissa suunnittelun lähtökohtana on tonteilla kadun varressa olevan vihervyöhykkeen säilyminen sekä kahteen kerrokseen rakentaminen, jolla on merkittävä vaikutus tontille jäävän pihan kokoon.

Systemaattista periaatetta rakennusten sijoittamisperiaatteesta ei kuitenkaan tule tehdä, koska tilanteet vaihtelevat ja suunnittelussa tulee pystyä ratkaisemaan myös monitahoisia suunnittelukysymyksiä esim. teknisten reunaehtojen ratkaisemiseksi tai kaupunkikuvallisesti mielenkiintoisen ratkaisun aikaan saamiseksi.

Lisäksi maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 54 §:n 2 momentin mukaan rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää. MRL ei näin ollen anna mahdollisuutta koko kaupunkia koskeviin yksiselitteisiin suunnitteluratkaisuihin, jotka eivät huomioisi olemassa olevan kaupunkirakenteen arvoja.

Esittelijän perustelut

Valtuustoaloite

Valtuutettu Otso Kivekäs ja 24 muuta valtuutettua ovat tehneet 22.6.2022 seuraavan valtuustoaloitteen:

Helsinki tiivistyy. Arvioissa yleiskaavan rakentamispotentiaalista noin kolmannes on täydennysrakentamista olemassaoleville alueille. Se on myös yleensä taloudellisinta ja eniten luontoa säästävää tapa rakentaa.

Siksi uudet talot ovat pääosin suurempia ja tontit pienempiä kuin aiemmin. Pientalojen tonttitehokkuus oli ennen 0,2 tai 0,25, nykyään yleensä 0,4. Se tarkoittaa että 500 neliön pienellä tontilla voi olla 200 neliön talo. Kerrostalotonttien tehokkuus on kasvanut vastaavasti.

Jotta voimme tuottaa viihtyisää ympäristöä asukkaille, myös suunnittelutapojen täytyy muuttua vastaamaan uusiin olosuhteisiin. Pientalotonttien kaavoissa on tyypillisesti määräys, että taloja ei saa rakentaa esimerkiksi 4 metrin etäisyydelle kadusta, vaan rakentaminen pitää keskittää tontin keskelle. Nykyisillä pienillä ja tiiviisti rakennetuilla tonteilla tämä tarkoittaa, että pihosta tulee epäkäyttännöllisiä ja epäviihtyisiä.

Myös kerrostalojen tapauksessa rakentaminen irti kadusta johtaa pienempiin pihoihin ja usein epäviihtyisämpään katutilaan. Vastaavaa konkreettista määräystä kaavoissa ei yleensä ole, vaan talon paikka määrätään täsmällisesti. Samalla tavoin tämä johtaa tiivistyvillä alueilla yleensä huonompaan lopputulokseen kuin kadun reunaan kiinni rakentaminen. Puu-Myllypuro on hyvä esimerkki uudehkosta pientaloalueesta, jossa talot on rakennettu kiinni katuun ja tällä tavoin saatu suuremmat ja viihtyisämmät pihat ja myös miellyttävä katuymäristö.

Me allekirjoittaneet esitämme, että kaupunki laatisi periaatelinjauksen, jossa linjataan että pientalotonteilla saa rakentaa kadun reunaan kiinni ja määritellään poikkeukset tähän pääsääntöön rakennussuojelun tai muiden perusteiden johdosta. Kerrostalojen osalta linjattaisiin vastaava periaate joka toimii suuntaviivana kaavoitukselle.

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan asiasta lausunnon kaupunginhallitukselle 14.10.2022 mennessä.

Lausunnot on saatu lisää aikaa 2.11.2022.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Tuomas Hakala, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37205
tuomas.hakala(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 22.06.2022 Kivekäs Otso Periaate kadun reunaan rakentamisesta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 25.10.2022 § 592

§ 608

Kaupunkiympäristölautakunnan esitys kaupunginhallitukselle, Elämyksellinen ydinkeskusta, ydinkeskustan maankäytön kehityskuva 2032

HEL 2022-008233 T 10 03 06

Hankennumero 6764_1

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Asian aikana kuultavina olivat tiimipäällikkö Hanna Pikkarainen, yksikön päällikkö Pihla Kuokkanen, yksikön päällikkö Janne Prokkola, liikenneinsinööri Henna Hovi ja liikenneinsinööri Sirje Lappalainen. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Pöydällepanoehdotus:

Jenni Hjelt: Pyydän asian pöydälle.

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Jenni Hjeltin ehdotuksesta.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Hanna Pikkarainen, tiimipäällikkö, puhelin: 31037027
hanna.pikkarainen(a)hel.fi
Janne Prokkola, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37233
janne.prokkola(a)hel.fi
Pihla Kuokkanen, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 34301
pihla.kuokkanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Elämyksellinen ydinkeskusta, ydinkeskustan maankäytön kehityskuva 2032, 1.11.2022

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta esittää kaupunginhallitukselle 1.11.2022 päivätyn Elämyksellinen ydinkeskusta, ydinkeskustan maankäytön ke-

hityskuvan 2032 (liite nro 1) hyväksymistä ydinkeskustan maankäytön, yleisten alueiden ja liikennejärjestelyiden tarkemman suunnittelun pohjaksi.

Esittelijän perustelut

Kehityskuvan keskeinen sisältö

Elämyksellinen ydinkeskusta, ydinkeskustan maankäytön kehityskuva 2032 koskee liitteen 1 mukaista ydinkeskustan ja sen lähiympäristön alueita ja on esitetty seuraavalle 10 vuodelle. Se on perusta kaupunginhallituksen 25.1.2021 edellyttämälle kävelykeskustan ja käveltävän keskustan laajentamisen suunnittelulle. Kehityskuvassa käsitellään ydinkeskustan ja sitä ympäröivän, käveltävän keskustan toiminnallista ja rakenteellista tulevaisuutta, ja toimia, joilla vetovoimaa ja elämyksellisyyttä kasvatetaan yleiskaavan, kaupunkistrategian ja aiemmin laaditun keskustavision (Khs 25.1.2021) tavoitteiden mukaisesti.

Ydinkeskustaksi mielletty alue on levittymässä nykyistä laajemmalle alueelle kaupunkikehityksen ja näköpiirissä olevien hankkeiden ansiosta. Käveltävän keskustan alue on laajentumassa aiemmin koetun keskustan reunan yli. Nyt laadittu kehityskuva osoittaa ydinkeskustaan kohdistettavien panostuksien merkityksen lisäksi entisten kantakäytön reuna-alueiden muutoksen tärkeyden koko keskustan elinvoiman kasvattamisessa.

Kehityskuvassa tuodaan näkyväksi, miten nyt jo käynnissä olevat ja suunnitellut maankäytön ja kiinteistökehittämisen hankkeet tukevat keskustan kehittämistä, sekä mitä muita muutoksia tai toimenpiteitä on tehtävä tavoitteiden mukaisen kehityksen tukemiseksi. Tavoitteena on esittää useiden hankkeiden muodostama kokonaiskuva ja yhteisvaikutus, joka tarvitaan sekä kansallisen että kansainvälisen kilpailukykyyn ja kiinnostavuuden kasvattamiseksi ja sitä kautta kaupunkitalouden vahvistamiseksi. Kokonaisuutta tarkastelemalla voidaan tuottaa tietoa kaupungin investointien priorisoinnin tueksi mm. tunnistamalla hankkeita, joilla keskustan elinvoiman kannalta on suurin merkitys.

Kehityskuva on strateginen karttaesitys, jossa esitetään tavoitteellinen ydinkeskusta ensisijaisine kehittämistarpeineen, ydinkeskustaa laajentava käveltävä keskusta laajentumissuuntineen sekä toiminnallisesti merkittävät alueet ytimen ulkopuolella, lähitulevaisuudessa voimakkaasti kehittyvät alueet sekä niiden kytkeminen ja kävely-yhteyksien parantaminen ytimeen ja ympäröivään kantakaupunkiin. Kehityskuvassa osoitetaan myös merkittävät kävely-yhteydet ytimestä rantaan ja houkutteleviin kohteisiin, keskustaa ympäröivät rantareitit ja jatkuvuuden parantamisen tarpeet.

Tarkemmat toimenpide-ehdotukset täydentävät kehityskuvakarttaa. Toimenpiteitä esitetään laajasti rakennettuun ympäristöön ja niiden toteuttamisen vastuu jakautuu osin kaupunkiympäristön toimialan ulkopuolelle esimerkiksi rahoituksen tai alueen hallinnan seurauksena. Toimenpiteet konkretisoituvat erillisissä suunnitelmissa hanketasolla sekä yleisten alueiden että erillisten tonttikohtaisten sekä laajempien hankkeiden osalta. Toimenpide-ehdotukset sisältävät linjauksia yleisten alueiden osalta, joissa vastuutaho on kaupunki sekä laajempia tavoitteita toteuttavia linjauksia, joita tulee noudattaa myös yksityisissä hankkeissa. Toimenpide-ehdotukset jakaantuvat kolmeen osaan; yleisiin, keskustavision keskeisiin tavoitteisiin liittyvät sekä alue-/teemakohtaisiin toimenpiteisiin.

Yleisten alueiden osalta olennaista on keskustan kehittämisen, kunnostuksen ja ylläpidon investointien priorisoiminen, jolloin toimenpiteet voidaan varmistaa, aikatauluttaa ja muodostaa hankkeiksi. Yksityisten hankkeiden osalta tavoitetilaan pääsemiseksi olennaisia ovat mm. keskustan monipuolisen toiminnallisen rakenteen ja elävän kivijalan varmistaminen, työpaikkamäärien ja -intensiteetin kasvun mahdollistaminen. Toimenpiteissä on mukana mm. jo käynnistetyt yhteistyön kehittäminen keskustassa toimijoiden kesken ja ydinkeskustan liikennejärjestelmäsuunnitelman laatiminen.

Kaupunginhallituksen 25.1.2021 edellyttämän kävelykeskustan ja käveltvän keskustan laajentamisen suunnitteluun vastataan sekä tällä ydinkeskustan maankäytön kehityskuvalla että sen toimenpiteinä toteutettavilla ydinkeskustan liikennejärjestelmäsuunnitelmalla (joka tuodaan päätöksentekoon syksyllä 2023), ja tällä valtuustokaudella toteutettavilla kävelyn edistämisen toimenpiteillä ydinkeskustalla. Nämä valtuustokaudella 2021–2025 toteutettavaksi suunnitellut kävelyn edistämisen toimenpiteet on valmisteltu hyväksyttäväksi erillisellä päätöksellä. Kyseiset toimenpiteet toteuttavat ydinkeskustan maankäytön kehityskuvan keskeisiä toimenpiteitä kävelyn ja elävän katu ympäristön osalta ja siten osaltaan parantavat kävelyn ja oleilun olosuhteita ydinkeskustassa.

Kaikkien toimenpiteiden osalta edellytetään kulttuuriympäristön ja kaupunkikuvan arvojen huomioimista.

Työpaikkamäärien ja -intensiteetin kasvun mahdollistaminen sekä kestävien kulkumuotojen priorisoiminen ovat ekologisesti kestävä keskustan perusta. Hiilineutraali Helsinki 2030 tavoitteet ovat lähtökohtana kehityskuvassa ja ne konkretisoituvat toteutettaviksi kehityskuvan toimenpiteiden tarkemmassa suunnittelussa.

Taustaa

Helsingin ydinkeskusta on maan merkittävin liike-elämän, hallinnon, työpaikkojen sekä ainutlaatuisten kulttuurin ja vapaa-ajan palvelujen keskittymä. Keskustan työpaikat muodostavat noin kolmanneksen koko kaupungin työpaikkojen määrästä ja seudun merkittävimmän työpaikkojen keskittymän. Keskusta-alue on laajasti valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä. Keskustan julkiset ulkotilat, puistot, aukiot ja kadut, ovat koko Suomen yhteinen olohuone. Merellisyys, historialliset kerrostumat ja julkinen kaupunkitila ovat merkittäviä tekijöitä myös keskustan elinvoiman kannalta.

Keskusta ei ole muuttumaton. Ydinkeskusta laajenee käynnissä olevien hankkeiden myötä. Useat yksittäiset hankkeet muokkaavat lähiympäristöään ja kasvattavat alueen houkuttelevuutta ja vetovoimaisuutta. Myös keskustan ympärille on syntyemässä uusia painopistealueita. Lisäksi käynnissä olevat raideliikenteen hankkeet tulevat entisestään parantamaan yhteyksiä kantakaupungin sisällä ja sen lähialueille. Pyöräliikenteen kehittämishankkeet sekä katujen peruskorjaukset selkeyttävät ja sujuvoittavat liikkumisympäristöä. Ilmastonmuutos lisää kaupunkivihreän merkitystä. Monipaikkainen työnteon kulttuuri tulee vaikuttamaan päivittäisten keskustaan saapuvien työntekijöiden määrään. Kulutustottumusten uskotaan siirtyvän tuotteiden kuluttamisesta palvelujen kuluttamiseen. Palvelurakenteen muuttuminen ja uudet toiminnalliset konseptit voivat avata uusia mahdollisuuksia, joita ei vielä pystytä näkemään tai ennustamaan. Monipuolinen, joustavasti arvokasta kiinteistö-kantaansa hyödyntävä keskusta pystyy parhaiten vastaamaan näihin muutoksiin.

Päätökset kehityskuvan pohjana

Ydinkeskustan maankäytön kehityskuva edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista siten, että se tuo näkyväksi toimenpiteitä, joiden avulla voidaan vahvistaa keskustan elinvoimaa, sen houkuttelevuutta, saavutettavuutta ja toimivuutta sekä kaupunkitilan käveltävyyttä ja viihtyisyyttä.

Kehityskuva on Helsingin yleiskaavan 2016 mukainen.

Kehityskuva tarkoittaa 25.1.2021 kaupunginhallituksessa hyväksytyn keskustavision tavoitteita ja linjauksia.

Kehityskuva on osa 25.1.2021 kaupunginhallituksessa päätöksen edellyttämästä kävelykeskustan ja käveltävän keskustan laajentamisen jatkosuunnittelusta.

Kehityskuva on kaupunginhallituksen elinkeinojaoston 14.3.2022 hyväksymien maankäytön elinkeinopoliittisten tavoitteiden mukainen.

Yhteistyö ja vuorovaikutus

Kehityskuvaa laadittaessa on tehty yhteistyötä kaupunginkanslian alue-
rakentamisen ja elinkeino-osaston kanssa.

Kehityskuvaa on käsitelty kaupungin johtoryhmässä 23.8.2022 ja viih-
tyisä kaupunki ohjelmaryhmässä 27.10.2022.

Kehityskuvaa on käsitelty Hely-työryhmässä 29.11.2021 ja 8.9.2022
sekä Helsingin kauppakamarin työryhmissä ja kokouksissa vuoden
2021 aikana. Lisäksi kehityskuvaa laadittaessa on hyödynnetty keskus-
täviston kattavaa vuorovaikutusta (Millainen on tulevaisuuden kanta-
kaupunki? Keskustäviston vuorovaikutuksen kuvaus 2019).

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Hanna Pikkarainen, tiimipäällikkö, puhelin: 31037027
hanna.pikkarainen(a)hel.fi
Janne Prokkola, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37233
janne.prokkola(a)hel.fi
Pihla Kuokkanen, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 34301
pihla.kuokkanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Elämyksellinen ydinkeskusta, ydinkeskustan maankäytön kehityskuva
2032, 1.11.2022

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia tiedoksianto

01.11.2022

Asia/8

§ 609

Esplanadien ja niihin liittyvien katujen kokeilu

HEL 2022-011847 T 08 01 07

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Asian aikana kuultavina olivat tiimipäällikkö Hanna Pikkarainen, yksikön päällikkö Pihla Kuokkanen, yksikön päällikkö Janne Prokkola, liikenneinsinööri Henna Hovi, liikenneinsinööri Sirje Lappalainen ja projektinjohtaja Tia Salminen. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Pöydällepanoehdotus:

Jenni Hjelt: Pyydän asian pöydälle.

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Jenni Hjeltin ehdotuksesta.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Pihla Kuokkanen, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 34301
pihla.kuokkanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Yritysvaikutusten arviointi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää, että kaupunkiympäristötoimialalla valmistellaan Esplanadeille ja niihin liittyville tietyille kaduille liikennejärjestelyiden ja katu ympäristön kokeilut alkaen vuodesta 2023.

Tiivistelmä

Kaupunkistrategiassa 2021–2025 korostetaan Helsingin keskustan elinvoiman merkitystä ja edellytetään kehittämään keskustasta houkuttelevampi, saavutettavampi ja toimivampi. Kaupunkistrategiassa edelly-

tetään suunnittelemaan kävelykeskustan kehitystä nojautuen viime kauden valmisteluun ja kehittämään liikennejärjestelyjä keskustan elinvoiman kasvua tukevaksi.

Helsingin ydinkeskustassa parannetaan tällä valtuustokaudella kävelyn ja oleilun olosuhteita Esplanadien ja niihin liittyvien katujen kokeilulla. Liikennejärjestelyihin tehdään väliaikaisia muutoksia Pohjois- ja Eteläesplanadilla, Erottajankadulla, Kasarmikadulla, Lönnrotinkadulla, Mannerheimintiellä ja Uudenmaankadulla sekä Designmuseon aukion kohdalla Korkeavuorenkadulla. Kokeilun tavoitteena on lisätä alueen viihtyisyyttä, vetovoimaa ja jalankulkijamääriä kokeilun aikana. Samalla kokeilulla kerätään kokemuksia ja tietoa Esplanadien ja niihin liittyvien katujen pysyvien ratkaisujen suunnittelua varten.

Kokeilu alkaa kesäkaudella 2023. Kokeilujakson aikana arvioidaan sen järjestelyjen toimivuutta ja kokeilun onnistumista, jonka perusteella järjestelyjä voidaan kehittää kokeilujakson aikana. Kokeilun on suunniteltu jatkuvan syksyyn 2024, mutta kokeilun aikana saatujen kokemusten perusteella kokeilu voidaan päättää suunniteltua aiemmin tai vastavasti jatkaa suunniteltua pidempään, jos se on ydinkeskustan liikenteen kokonaistoimivuuden kannalta perusteltua.

Kesän 2023 kokeiluissa hyödynnetään vuoden 2022 kesäkatujen oppeja ja kokemuksia. Jatkossa uusista kesäkaduista päätetään Helsingin kävely-ympäristöjen kokeiluiden toimintamallin mukaisesti, josta päätetään erikseen.

Kaupunginhallituksen 25.1.2021 edellyttämän kävelykeskustan ja käveltävän keskustan laajentamisen suunnitteluun vastataan lisäksi erikseen hyväksyttävällä Elinvoimainen ydinkeskusta, ydinkeskustan maankäytön kehityskuva 2023:lla. Esplanadien ja niihin liittyvien katujen kokeilu on yksi ydinkeskustan maankäytön kehityskuvan toimenpiteistä. Lisäksi kaupunginhallituksen päätökseen 25.1.2021 vastataan laatimalla Ydinkeskustan liikennejärjestelmäsuunnitelmalla, joka tuodaan päätöksentekoon syksyllä 2023.

Esittelijän perustelut

Lähtökohdat

Helsingin keskustan merkitys ja kehittäminen ovat yksi Kaupunkistrategian 2021–2025 painopisteistä. Kaupunkistrategiassa on tunnistettu keskustan rooli koko Suomen suurimpana työpaikkojen, palveluiden, viihtymisen ja kulttuurin keskittymänä, johon Helsingin tulee investoida määrätietoisesti. Keskustasta tehdään houkuttelevampi, saavutettava ja toimivampi yhdessä asukkaiden ja keskusta-alueen elinkeinoelämän ja yritysten kanssa. Kaupunkistrategiassa edellytetään

suunnittelemaan kävelykeskustan kehitystä nojautuen viime kauden valmisteluun ja kehittämään liikennejärjestelyjä keskustan elinvoiman kasvua tukevaksi.

Kaupunginhallitus päätti 25.1.2021 periaatteista ja toimenpiteistä kävelykeskustan laajentamiseen tähtäävän jatkosuunnittelun pohjaksi. Päätöksessä linjattiin käveltävän keskustan kunnianhimoisesta laajentamisesta ja erikseen edellytettiin Esplanadien alueen ottamisesta mukaan suunnitteluun. Kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti jatkosuunnittelun tulee pohjautua 2016 virkamiesselvitysten kohteena olleeseen kahteen malliin, joissa toisessa Pohjois- ja Eteläesplanadi ovat molemmat yksikaistaisia ja toisessa Pohjoisesplanadi on kokonaan kävelykatu. Tarkasteltavina alueina mainitaan myös Iso Roobertinkadulta Erottajalle ja Mannerheimintien alkuun sijoittuva vyöhyke sekä ne kantakaupungin muut kadut, joilla kaupallinen potentiaali ja potentiaali viihtyisyyden lisäämiseksi on nostettavissa parhaiten käveltävyyden edistämiseksi. Kaupunginhallitus edellytti laatimaan suunnitelman käveltävän keskustan laajentamiseksi, joka voidaan aikatauluttaa ja jota voidaan toteuttaa useammassa vaiheessa. Ensimmäisten käveltävän keskustan laajentamisen osien onnistumisia voidaan analysoida ja käyttää seuraavien vaiheiden toteutuksessa. Suunnittelussa huomioidaan liikenteen kokonaistoimivuus.

Kaupunginhallitus hyväksyi 25.1.2021 Helsingin keskustavision - Linjauksia maankäytön ja liikenteen suunnittelulle kantakaupungissa maankäytön ja liikkumisen jatkosuunnittelun pohjaksi. Keskustavisiassa linjataan, että laaja käveltävä keskusta lisää sosiaalista kanssakäymistä, kannustaa liikkumiseen, ulko-oleskeluun ja kohtaamisiin. Katutilan käyttöä priorisoidaan kestävien kulkumuotojen näkökulmasta. Katualueita suunnitellaan myös oleskelun ja pysähtymisen, ympäristön viihtyvyyttä ja ekologista tasapainoa edistävien ratkaisujen, lyhytaikaisen asiointipysäköinnin sekä liikenteen sähköistymisen tarpeisiin. Autoliikenteen määrä katutilassa ei kasva ja liikenteen haitat, kuten pienhiukkaset, rengasmelu ja autojen viemä tila vähenevät. Kasvavan pääkaupungin keskustan julkiset ulkoalueet palvelevat laajaa käyttäjäkuntaa, ovat korkeatasoisia ja kuuluvat lähtökohtaisesti yleiseen avoimeen käyttöön.

Vastatakseen kaupunginhallituksen 25.1.2021 päätöksiin kaupunkiympäristön toimialalla on valmisteltu Elinvoimainen ydinkeskusta, ydinkeskustan maankäytön kehityskuva 2032 sekä yhtenä sen toimenpiteenä käynnistetty Ydinkeskustan liikennejärjestelmäsuunnitelman laatiminen. Ydinkeskustan liikennejärjestelmäsuunnitelmassa määritellään ydinkeskustan liikennejärjestelmän kehittämisen tavoitteet, suuntaviivat ja toimenpiteet ja se tuodaan päätöksentekoon vuoden 2023 aikana.

Kaupungin johtoryhmässä 23.8.2022 todettiin, että Ydinkeskustan maankäytön kehityskuva 2032 ja Ydinkeskustan liikennejärjestelmäsuunnitelma eivät riittävässä määrin vastaa kaupunginhallituksen päätökseen 25.1.2021. Kaupungin johtoryhmä edellytti selvittämään keinoja kävelyn edistämiseksi ydinkeskustassa tämän valtuustokauden aikana.

Helsingissä on toteutettu kesäkatuja kesinä 2020–2022. Kesällä 2022 kesäkatuja toteutettiin Erottajankadulla, Pieni Roobertinkadulla, Korkeavuorenkadulla sekä Kasarmikadulla. Kävely-ympäristöjen kokeiluiden toteuttaminen on yksi kävelyn edistämishjelman toimenpiteistä ja vuosina 2020–2022 toteutetut kesäkadut ovat esimerkkejä viimeisimmistä kävely-ympäristön kokeiluista Helsingissä. Kesäkatujen avulla on lisätty kävelylle sekä oleskelulle varattuja alueita ja tuotu kadulle katuvihreää kesäkaudella. Kesäkaduista on saatu oppeja millaiset ratkaisut toimivat parhaiten kävely-ympäristön parantamiseksi ja toisaalta millaisia vaikutuksia paikalliskatujen rauhoittamisella on liikenteeseen laajemmin. Jatkossa uusista kesäkaduista on tarkoitus päättää Helsingin kävely-ympäristöjen kokeiluiden toimintamallin mukaisesti, josta päätetään erikseen.

Kokeilukohteiden valinta

Kävelyn edistämiseksi ydinkeskustassa on analysoitu erilaisia toimenpiteitä ja katuosuuksia, joilla olisi mahdollista parantaa kävelyn olosuhteita vielä tämän valtuustokauden aikana. Valinnassa ratkaisevaa on ollut mahdollisuus toteuttaa muutokset nopeasti ja kustannustehokkaasti. Kokeilukohteiden valinnassa on huomioitu seuraavalle 10-vuotiskaudelle ohjelmoidut hankkeet ydinkeskustassa. Lisäksi valinnassa on huomioitu näkemykset Helsingin kaupungin ja elinkeinoelämän yhteistyöryhmästä ydinkeskustan elinvoiman vahvistamiseksi (HELY-työryhmä).

Esplanadien alue on valikoitunut kokeilujen kohteeksi sen merkittävien kävelyvirtojen sekä kaupunginhallituksen päätöksen edellytysten pohjalta. Kaduilla on paljon palveluelinkeinotoimintaa, jonka toimintaedellytyksiä kävelijämäärien kasvu lisää. Esplanadit ja Esplanadin puisto ovat nykyisellään suosittua kävely- ja oleiluympäristöä, jonka viihtyisyyttä voidaan parantaa leventämällä kävelyalueita sekä vähentämällä moottoriajoneuvoliikenteen aiheuttamia haittoja alueella, kuten päästöjä, melua ja estevaikutusta. Lisäksi ratkaisulla tuetaan yritysten toimintojen laajentumista katutilaan. Kävelyalueiden lisääminen selkeyttää ja helpottaa Esplanadien poikittaisia kävely-yhteyksiä liikennemäärän vähentyessä ja ylitysten lyhentyessä sekä parantaa keskustan eri kohteiden kytkeytymistä toisiinsa. Valintaa tukee vuosikymmenen jälkimmäisellä puoliskolla alueella mahdollisesti käynnistyvä HSY:n sekaviemä-

röinnin eriyttämishanke, jonka yhteydessä on kannattavaa peruskorjata Esplanadit ja alueen lähikatuja. Nyt esitettävällä kokeilulla saadaan kokemuksia Esplanadien kävelyalueiden lisäämisestä ja näitä kokemuksia hyödynnetään pysyvien ratkaisujen suunnittelussa.

Esplanadien alueeseen välittömästi kytkeytyvillä Kasarmikadulla ja Erottajankadulla sekä hieman etelämpään sijoittuvalla Designmuseon aukiolla toteutettiin onnistuneesti kesäkadut vuonna 2022. Kävelyalueiden lisääminen näille kaduille osana Esplanadien kokeilua on perusteltua, sillä ne luovat jatkuvuutta Esplanadin kävely-yhteyksiin ja kytkevät eteläistä kantakaupunkia tiiviimmin käveltävään ydinkeskustaan. Kasarmikadulla ja Erottajankadulla liikenteen rauhoittaminen palvelee Esplanadien liikennejärjestelyjen toimivuutta ja ehkäisee liikenteen siirtymistä eteläisille paikalliskaduille kokeilun aikana. Järjestelyillä luodaan mahdollisuuksia oleiluun kadulla, kadunvarren toimijoiden levittäytymiseen katutilaan sekä mahdollistetaan ydinkeskustan laajeneminen toiminnallisesti. Vuoden 2022 parhaiten onnistuneista kesäkaduista Kasarmikadulle, Erottajankadulle ja Designmuseonaukiolle on tarkoitus suunnitella kesäkaduista saatuja kokemuksia hyödyntäen pysyvät kävelyalueita lisäävät ratkaisut ja jatkuvuuden kannalta on perusteltua toteuttaa kesäkadut pysyvien ratkaisujen linjaamista odottaessa. Kierotalouden ja resurssitehokkuuden kannalta on kannattavaa hyödyntää kohteisiin kesälle 2022 laadittuja suunnitelmia ja valmistettuja kalusteita.

Lönnotinkatu jatkaa reittiä Pohjoisesplanadilta länteen, jolloin Lönnotinkadun järjestelyjen kokeilu on yhteensopiva Esplanadien kokeilun kanssa. Lönnotinkadun kokeilun tavoitteena on parantaa pyöräliikenteen yhteyksiä ydinkeskustasta länteen pyöräliikenteen tavoiteverkon mukaisesti sekä parantaa Lönnotinkadun varren toimintojen saavutettavuutta. Järjestelyjen selkeyttämisellä odotetaan olevan myönteinen vaikutus myös kävelylle, kun sähköpotkulaudoille ja pyöräliikenteelle on selkeästi osoitettu tila. Kokeilussa selkeytetään katutilan järjestelyjä myös autoliikenteelle, kun nykyinen noin 1,5 kaistainen ajorata kavenetaan selkeästi yksikaistaiseksi.

Kokeilun toteutuksen periaatteet

Liikennejärjestelyihin tehdään muutoksia Pohjois- ja Eteläesplanadilla, Erottajankadulla, Kasarmikadulla ja Lönnotinkadulla. Edellisiin liittyen muutoksia kaistajärjestelyihin tarvitaan Mannerheimintielle ja Uudenmaankadulla. Lisäksi Designmuseon edusta Korkeavuorenkadulla varataan kävelyn ja oleilun käyttöön.

Pohjois- ja Eteläesplanadilla tilaa vapautetaan muihin toimintoihin muuttamalla ajorata autoliikenteen osalta yksikaistaiseksi. Pohjois-

sesplanadilla kävelyaluetta levennetään väliaikaisin rakentein. Eteläesplanadilla ajoradalla vapautuvaa tilaa hyödynnetään pyöräliikenteelle. Molemmille Esplanadeille jätetään tarvittavat lastauspaikat, tak-sipaikat ja CD-autojen pysäköintipaikat. Eteläesplanadilla voidaan mahdollisesti säilyttää osa nykyisistä pysäköintipaikoista.

Erottajankadulla itälaidalle järjestetään väliaikaisin rakentein lisää tilaa kävelylle, oleilulle ja terasseille. Uudenmaankadun ja Pieni Roobertinkadun välillä järjestelyt vastaavat pääosin kesän 2022 kesäkatujärjestelyjä. Uudenmaankadun ja Eteläesplanadin välillä liikennejärjestelyjen muutokset yhteen sovitetaan Esplanadien kokeilun aikaisten järjestelyjen kanssa.

Kasarmikadulla parannetaan käveltävyyttä Eteläesplanadin ja Pohjoisen Makasiinikadun välillä tuomalla katutilaan oleskelun mahdollistavia kalusteita, lisäämällä katuvihreää ja rauhoittamalla autoliikennettä. Kasarmikatu toteutetaan pihakatuna.

Lönnotinkadun liikennejärjestelyitä selkeytetään välillä Mannerheimintie- Hietalahdenkatu. Ajorata kavennetaan yksiajokaistaiseksi ja kadulle lisätään pyöräkaista länteen suuntautuvalla pyöräliikenteelle. Järjestelyjen toteuttaminen edellyttää pysäköinnin kieltämistä kadun toiselta laidalta.

Kävely- ja oleilualueiden käyttö ja kalustus eri katuosuuksilla suunnitellaan yhdessä kaupungin ja alueen toimijoiden kanssa. Alueen ravintolat vastaavat vuokraamiensa terassialueiden kalustamisesta kaikilla katuosuuksilla.

Kokeilu alkaa kesäkaudella 2023 ja kokeilujakson aikana arvioidaan sen onnistumista ja järjestelyjä voidaan kehittää kokeilujakson aikana. Kokeilun on suunniteltu jatkuvan syksyyn 2024, mutta kokeilun aikana saatujen kokemusten perusteella kokeilu voidaan päättää suunniteltua aiemmin tai vastaavasti jatkaa aiottua pidempään, jos se on ydinkeskustan liikenteen kokonaistoimivuuden kannalta perusteltua. Runsaan lumen aikana kokeilun järjestelyitä voidaan muuttaa, jotta lumelle ja sen poistoon on riittävästi tilaa ja keinot.

Kokeilun vaikutukset

Laajentuvat kävelyalueet parantavat kävelyn sujuvuutta ja mahdollistavat enemmän oleilua Esplanadien alueella. Autoliikenteen määrän lasku vähentää liikenteestä aiheutuvia haittoja ja siten lisää kävelyn ja oleilun miellyttävyyttä sekä turvallisuutta. Esplanadien autoliikenteen estevaikutus pienenee, jolloin Esplanadien poikki kulkevat matkat ovat aiempaa sujuvampia. Kävelyalueiden leventäminen luo lisää mahdolli-

suuksia oleskella Esplanadien julkisilla kalusteilla, jolla on suuri vaikutus erityisesti liikuntaesteisille ja ikääntyneille.

Kokeilun vaikutuksesta ydinkeskustan itä-länsi suuntaisen autoliikenteen arvioidaan vähenevän noin kymmenen prosenttia. Esplanadien ajokaistojen vähentämisen vaikutuksesta ajoneuvojen määrän arvioidaan vähenevän Esplanadeilla noin viidenneksen. Autoliikenteen siirtymät muille kaduille ovat varsin pieniä, kun Kasarmikatu on osa kokeilua, sillä tämä vähentää liikenteen siirtymistä Pohjoiselle Makasiinikadun-Rikhardinkadun reitille. Esplanadien liikennejärjestelyihin tehtävät muutokset vähentävät autoliikenteen määrää myös Pohjoisrannassa, Lönnrotinkadulla ja Uudenmaankadulla. Autoliikenteen matka-ajat kokeilun alueella voivat kapasiteetin vähentymisen myötä hieman kasvaa ruuhkaisimpina aikoina.

Pyöräliikenteelle osoitetaan nykyjärjestelyjä enemmän tilaa kokeilun aikana. Lisätilaa osoitetaan ajoradalta, jossa kadun epätasainen kivetty pinta ei ole pyöräliikenteen osalta houkuttelevin. Näin ollen kokeilun vaikutus pyöräliikenteen määriin Esplanadeilla jäänee pieneksi. Pyöräliikenteen ja jalankulun parempi erottelu lisää molempien kulutapojen miellyttävyyttä ja sujuvuutta.

Kokeilun vaikutukset alueella toimiviin yrityksiin ovat maltillisia. Kansainvälisissä esimerkeissä ja tutkimuksissa on havaittu, että kävelyalueiden lisääminen ja katu ympäristön kohentaminen lisäävät alueen kävelijä-, oleilija- ja asiakasmääriä. Joissain tapauksissa on tutkittu ja todettu näiden muutosten kasvattavan alueen liikevaihtoa. Kokeilun myötä mahdollistuu yritysten toimintojen laajentuminen katutilaan nykyistä enemmän. Lönnrotinkadulla odotetaan pyöräilijämäärien kasvavan, joka osaltaan tuo lisää asiakkaita kadun varren toimijoille. Asiointipysäköintipaikkojen väheneminen kokeilun kaduilla vaikuttaa niihin asiakkaisiin, jotka saapuvat palveluihin autolla ja ovat aiemmin hyödyntäneet kadunvarsipysäköintiä, mutta joutuvat nyt mahdollisesti etsimään paikan hieman kauempaa. Kokeiluun voi liittyä mielikuvia alueen saavutettavuuden heikentymisestä, mutta toisaalta kävelyolosuhteiden parantumisella odotetaan olevan positiivisia vaikutuksia mielikuviin. Esplanadien kokeilun yritysvaikutuksia on kuvattu tarkemmin liitteessä 1.

Lönnrotinkadun osalta vaikutukset yrityksiin arvioidaan vähäisiksi. Yksityiskohtaisemman suunnittelun ja tehtävän kokeilun myötä vaikutuksia voidaan arvioida tarkemmin. Läpikulkevaan liikenteeseen muutokset eivät merkittävästi vaikuta, sillä katu toimii nykyisellään lähes yksikais- taisena. Lisäksi Esplanadien kokeilu vähentää kadulle ohjautuvaa liikennemäärää. Isoimmat kysymykset Lönnrotinkadulla liittyvät huolto- ja jakeluliikenteen järjestämiseen, kun pysäköintimahdollisuus poistuu

kadun toiselta laidalta. Pysähtymisen mahdollistaminen tarkoituksenmukaisesti paikkoihin ratkaistaan kokeilun toteutuksen suunnittelussa.

Lönnotinkadulla on samanaikaisesti käynnissä nastarengaskieltokokeilu kevääseen 2025 saakka. Näillä kokeiluilla ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta toisiinsa, eikä niiden yhtäaikainen toteuttaminen olennaisesti vaikuta kokeilun tulosten luotettavuuteen.

Yhteistyö ja vuorovaikutus

Koska kyseessä on kokeilu, jolla selvitetään väliaikaisten liikennejärjestelyjen toimivuutta pysyvien ratkaisujen suunnittelua varten, kokeilun aikainen yhteistyö ja vuorovaikutus on merkittävässä roolissa. Kokeimuksia ja mielipiteitä kerätään kokeilun aikana niin alueen toimijoilta kuin alueella asioivilta ja oleilevilta. Toteutuksen suunnittelun aikana on tarkoitus kuulla alueen toimijoita heidän tarpeistaan ja näkemyksistään, eli tehdä yhteissuunnittelua.

Esplanadien ja niihin liittyvien katujen kokeiluja sekä muita kävelyn edistämisen toimenpiteitä ydinkeskustassa tällä valtuustokaudella on käsitelty Viihtyisä kaupunki -ohjelmaryhmässä 27.9.2022.

Toimenpiteitä on käsitelty HELY-työryhmässä 8.9.2022 sekä Helsingin kauppakamarin maankäytön seurantaryhmässä 7.9.2022. Elinkeinoelämän edustajat ovat toistuvasti olleet huolissaan keskustan elinvoimaista ja kritisoineet kokeilun ajankohtaa suhteessa koronasta palautumiseen sekä Ydinkeskustan liikennejärjestelmäsuunnitelman laadintaan. Käydyissä keskusteluissa liikennejärjestelyt on nähty riskinä keskustan saavutettavuudelle ja sataman liikenneyhteyksien toimivuudelle. Kadunvarren saatto-, huolto- ja asiointipysäköintipaikkojen tärkeyttä keskustan toimijoille on tuotu esiin. Lisäksi on esitetty kriittisiä näkemyksiä laajentuvien kävelyalueiden tarpeesta. Tämän valtuustokauden aikana toteutukseen ehdotettuihin kokeiluihin on valikoitunut sellaiset kohteet, joilla haetaan vaikuttavuutta vilkkaan kävely-ympäristön houkuttelevuuden paranemiseen vaarantamatta keskustan saavutettavuutta autoilla. Vaikutukset autoliikenteen toimivuuteen on arvioitu vähäiseksi. Pysäköintipaikkoja on hyvin saatavilla keskustan maanalaisissa laitoksissa. Kokeilujen järjestelyissä huolehditaan huoltoliikenteen tarvitsemista tiloista.

Seuranta

Kokeilun vaikutuksia on tarkoitus seurata kokeilun aikana liikenteellisistä ja sosiaalisista näkökulmista. Lisäksi kartoitetaan ja arvioidaan vaikutuksia alueen toimijoihin. Lautakunnalle tuodaan väliaikatietoja kokeiluista vuoden sisällä niiden käynnistyttyä. Muutokset vaativat alkuun sopeutumista ja voivat edellyttää myös yksityiskohtiin parannustoimen-

piteitä, joten väliaikatarkastelulle on hyvä antaa aikaa. Lisäksi kokeiluis-
ta on hyvä saada kokemusta myös eri vuodenaikoina. Keskustassa on
kaksi selkeästi muusta ajasta erottuvaa huippusesonkia, joista toinen
kohdistuu loppukesään (heinä-elokuulle) ja toinen joulumarkkinoille
(marras-joulukuulle).

Kustannukset

Kävelykeskustalle on talousarvioneuvotteluissa varattu 3 000 000 eu-
roa vuodelle 2023, sisältäen väliaikaisten järjestelyjen suunnittelun ja
toteutuksen sekä kokeilun vaikutusten seurannan. Jos kokeilu jatkuu
suunnitellusti vuodelle 2024 ja mahdollisesti sitä pidempään, myös näil-
le vuosille kohdistuu ensimmäistä kokeiluvuotta vähäisempiä kustan-
nuksia. Kokeilun suunnittelu ja toteutus vaativat kaupunkiympäristön
toimialan asiantuntijoiden laajaa työpanosta, jota ei ole talousarvioeh-
dotusvaiheessa vielä huomioitu osana toiminnan suunnittelua.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Pihla Kuokkanen, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 34301
pihla.kuokkanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Yritysvaikutusten arviointi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunkiympäristölautakunta

§ 610

Kesäkadut Helsingissä

HEL 2022-008974 T 08 00 04

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Asian aikana kuultavina olivat tiimipäällikkö Hanna Pikkarainen, yksikön päällikkö Pihla Kuokkanen, yksikön päällikkö Janne Prokkola, liikenneinsinööri Henna Hovi, liikenneinsinööri Sirje Lappalainen ja projektinjohtaja Tia Salminen. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Pöydällepanoehdotus:

Silja Borgarsdottir Sandelin: Pyydän asian pöydälle.

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Silja Borgarsdottir Sandelinin ehdotuksesta.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Henna Hovi, liikenneinsinööri, puhelin: 31021337
henna.hovi(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kävely-ympäristöjen kokeilujen toimintamalli
- 2 Kesäkatujen suunnittelun käsikirja
- 3 Vuoden 2021 kesäkatujen seurannan tulokset
- 4 Vuoden 2022 kesäkatujen seurannan tulokset
- 5 Kesäkadut Tukholma ja Malmö
- 6 Yritysvaikutustenarviointi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää hyväksyä kesäkatujen kokeilujen toimintamallin ohjeellisena noudatettavaksi. Vuosittaisten kokeilujen toteuttaminen sidotaan jatkossa talousarvioehdotukseen.

Kaupunkiympäristölautakunta päättää hyväksyä, että uusien kesäkatujen toteuttamisessa noudatetaan kesäkatujen kokeiluille muodostettua toimintamallia.

Esittelijän perustelut

Toimintamalli

Kävely-ympäristön kokeilujen toimintamalli (liite 1) kuvaa prosessin, jolla sidotaan nyt kesäkatuina toteutetut kokeilut kaupungin pitkäjänteiseen kehitystyöhön ja tavoitteisiin. Nämä tavoitteet on määritelty kaupunkistrategiassa, kävelyn edistämishjelmassa ja Helsingin liikenneturvallisuuden kehittämissuunnitelmassa. Toimintamallissa määritellään oleellimmat suunnittelun vaiheet ja valinnat, jotka ohjaavat katukokeilujen suunnan väliaikaisista kokeiluista pysyviin ratkaisuihin tai vaihtoehtoisesti päätökseen lopettaa kokeilut kyseisillä kaduilla. Kesäkatujen suunnittelun käsikirja (liite 2) sisältää laajan kesäkatujen konseptikuvauksen. Käsikirjassa on kuvattu mitä kesäkadut ovat, mitkä ovat niiden tavoitteet, miten kesäkadut valitaan, miten kesäkatuja seurataan ja mitä kesäkatujen suunnitteluun ja toteutukseen liittyy käytännön tasolla. Käsikirja on rakentunut vuosien 2020, 2021, 2022 aikana tehdyistä kokeiluista ja niiden opeista sekä keskusteluista mm. Tukholman, Malmön, Turun ja Tampereen kesäkatujen toteuttajien kanssa (Kesäkatujen opit vuosilta 2021–2022, liite 3 ja 4; Kesäkadut Tukholmassa ja Malmössä, liite 5).

Kesäkadut ovat yksi sovellus kävely-ympäristön kokeiluista. Niitä toteutetaan autoliikenteen osalta rauhallisilla paikalliskaduilla. Niiden tarkoituksena on kokeilla ja tutkia, miten katujen ja pienten aukoiden viihtyisyyttä parantamalla voidaan joko luoda uusi houkutteleva kohde tai yhdistää jo nyt houkuttelevia kohteita paremmin toisiinsa sekä tämän kautta kasvattaa kävelyn verkostoja. Kokeilut ovat myös erinomainen väline lisätä vuoropuhelua kaupunkilaisten, yrittäjien ja suunnittelun välillä. Väliaikaisuus mahdollistaa sen, että toteutus voi olla totutuista ratkaisuista poikkeava ja että kaupunkilaisten toiveita pystytään kevyemmällä toteutuksella lisäämään kaupunkiin. Järjestelyjä voidaan muokata tarpeeseen sopivalla tavalla vielä toteutuksen aikana. Lisäksi niiden avulla voidaan oppia katugeometrian ja liikenteellisten ratkaisujen mahdollisuuksista myös pysyvien ratkaisuiden osalta, jolloin yhdellä kadulla kokeileminen tuottaa tietoa myös muihin suunnittelukohteisiin.

Ehdotetun kävely-ympäristön kokeilujen toimintamallin tarkoituksena on toimia suunnittelun työkaluna. Kokeiluja toteuttamalla opitaan katu-ympäristöstä ja ihmisten käyttäytymisestä sekä erilaisten fyysisten ratkaisujen vaikutuksista näiden suhteeseen. Helsingin kesäkaduilla hyödyn-

netään kesäsesongin vahvuuksia tarjoamalla viihtyisää ja eloisaa katu-tilaa kaupunkilaisille.

Kesäkatujen tavoitteita ovat:

1. Käyttäjät kokevat, että kesäkadut parantavat kadun viihtyisyyttä
2. Ihmisten määrä ja heidän viipymä kesäkaduilla kasvaa toteutuksen myötä
3. Kesäkaduilla on positiiviset yritysvaikutukset ja ne kasvattavat Helsingin elinvoimaa
4. Kesäkatuja suunniteltaessa ja toteutettaessa aktivoidaan asukkaat, yrittäjät ja alueella työskentelevät sekä huomioidaan heidän toiminta ja tarpeet
5. Kesäkadut tukevat liikenteen päästövähennysten saavuttamista
6. Kesäkadut tukevat pysäköintipolitiikan tavoitteita siirtäen kadunvarren pysäköintiä maanalaisiin pysäköintilaitoksiin
7. Varmistetaan hyvä saavutettavuus kesäkaduilla ja niiden lähitöllä
8. Kesäkaduista saavutetut hyödyt ylittävät niihin panostetut resurssit

Kesäkadut suunnitellaan yhteen sovittamalla maisemalliset elementit sekä väliaikaiset liikennejärjestelyt toisiinsa. Kaduille sijoitetaan katuvihreää sekä istumiseen, oleskeluun ja tutkimiseen soveltuvia kalusteita. Tarkoituksena on houkutella ihmisiä viettämään aikaa kaupunkitilassa, luoda kiinnostavaa kaupunkitilaa ja laajentaa kävelyn verkostoja. Liikkuminen kesäkaduilla on rauhallista ja kesäkatujen liikenne- ja ratkaisut toteutetaan kuhunkin kohteeseen sopivalla tavalla esimerkiksi kävelytai pihakatuna.

Kesäkatujen osalta ehdotetaan, että jatkossa kesäkatuja toteutetaan kokeiluille kehitetyn toimintamallin mukaisesti, ja ne otetaan käyttöön Helsingin kaupungin paikalliskatuverkon sekä kävely-ympäristöjen suunnittelun työvälineeksi. Kesäkatuja ja muita mahdollisia kävely-ympäristön kokeiluja toteutetaan sinne, missä käveltävää, rauhallista ja turvallista katu-ympäristöä halutaan kehittää myös pysyvien ratkaisujen muodossa.

Toimintamallissa on eritelty oleelliset vaiheet onnistuneiden kesäkatujen ja muiden kävely-ympäristön kokeilujen toteuttamiseksi ja toiminnan jatkuvuuden takaamiseksi. Kesäkatujen ratkaisuilla on tarkoitus rakentaa tietopohjaa toimivista kävely-ympäristöistä Helsingin kontekstissa sekä paikalliskatuverkon rauhoittamistoimenpiteiden toimivuudesta. Kokeilujen hyödyntämisen oleellisena osana on ratkaisujen vaikutusten

tiivis seuranta. Seuranta tehdään havainnointitutkimuksilla, haastatte-
luin sekä liikennelaskennoilla, jotka koostetaan yhteen onnistumisiksi,
opeiksi, ja parannustoimenpiteiksi.

Tällä hetkellä kävelyn suunnitteluun ja sen koordinointiin ei ole pystytty
osoittamaan kokoaikaista suunnitteluresurssia. Nykyisten kesäkatujen
toteuttaminen on luonteeltaan resurssi-intensiivistä toimintaa. Nopeat
ratkaisut vaativat tiivistä yhteistyötä katu- ja maisemasuunnittelun, ra-
kennusvalvonnan, lupa-asiantuntijoiden, toteuttavan urakoitsijan sekä
katujen toimijoiden ja asukkaiden välillä. Vuoden 2022 kesäkatuja on
toteutettu yhden vakituisen työntekijän sekä kahden määräaikaisen
työntekijän toimesta. Päätösehdotuksessa on huomioitu resurssitarve
niin, että päätös on ehdollinen sille, että kävely-ympäristön kokeilujen
toteutus jatkossa sidotaan vuosittaisessa talousarvioehdotuksessa va-
rattaviin resursseihin. Arvio tarvittavista henkilöresursseista on, että kä-
velyn edistämiseen osoitetaan projektipäällikkö sekä kokeilujen vuoro-
vaikutuskoordinaattori ympärivuotisiksi vakansseiksi.

Kaupunkistrategia ja toimenpidettä tukevat ohjelmat

Kesäkadut tukevat Kasvun paikka -kaupunkistrategian mukaista kestä-
vää kasvua, mahdollistavat kaupunkielämää ja luovat kauneutta. Kesä-
kaduilla toteutetaan seuraavia kaupunkistrategiassa esitettyjä tavoittei-
ta:

"Helsinki suunnittelee ja rakentaa vetovoimaista, viihtyisää ja kaunista
kaupunkitilaa niin uusille kuin vanhoille alueille. Hyvä kaupunkitila kut-
suu eri-ikäisiä ja eritaustaisia ihmisiä kohtaamaan kaupungissa läpi
vuoden, hyvä kaupunkitila tekee mahdolliseksi viipymisen ja oleilun, luo
paikan kaupallisille palveluille ja toimii julkisen toiminnan näyttämönä."

"Julkisen kaupunkitilan vetovoimaa lisätään oivaltavan suunnittelun ja
kokeilujen keinoin."

"Helsinki on kaupunki, joka käyttää kaupunkitilaa kaupunkilaisten kan-
nalta tehokkaasti ja järkevästi, tehden tilaa ihmisten erilaisille tarpeille."

"Helsinki on yritysmyönteinen kaupunki, jossa palveluhenkisyysimme
toteutuu kaikilla toimialoilla ja välittyy kaikille toimijoille yhtenäisesti. Pa-
rannamme kaupungin ja elinkeinoelämän yhteistyötä ja vahvistamme
vuoropuhelua päätösten valmisteluvaiheessa. Kaupunkitilaa käytetään
joustavasti asumisen ja liiketoiminnan välillä. Vahvistamme yritysmyön-
teistä kokeilukulttuuriamme ja painotamme ratkaisukeskeisyyttä – Hel-
sinki on mahdollistaja."

Kävely-ympäristöä parantavat kokeilut edistävät kaupunginhallituksen 14.3.2022 hyväksymän Kävelyn edistämishjelman päätavoitteita 1 ja 3.

Päätavoite 1 on ohjelmassa kirjoitettu seuraavasti: "Kävelyn ydinalueita ovat raideliikenteen verkostokaupungin kaupunkikeskustat. Näitä alueita suunnitellaan ensisijaisesti jalankulkijan näkökulmasta alueelliset lähtökohdat huomioiden. Erityisesti ydinkeskustan keskeisiä asiointi- ja oleskelualueita sekä kaikkia kaupungin asemanseutuja kehitetään toimivina, viihtyisinä ja turvallisina kävely-ympäristöinä."

Päätavoite 3 on kirjattu seuraavasti: "Helsingissä kävely ei ole vain liikumista vaan olennainen osa toimivaa ja miellyttävää kaupunkielämää."

Kesäkadut toteuttavat suoraan kävelyn edistämishjelman toimenpidettä 5 "kävely-ympäristön kokeilut". Siinä linjataan seuraavasti: "Kokeilut avaavat mahdollisuuksia toteuttaa kevyesti ja nopeasti erilaisia ratkaisuja ja vakiinnuttaa niistä toimivimmat pysyviksi rakenteiksi ja suunnitteluratkaisuiksi. Helsingin kaupunki valmistele kokeilujen toimintamallin ja prosessikuvauksen. Kokeiluja keskitetään ensisijaisesti jalankulun ydinalueille ja niitä varten varataan resurssit."

Kesäkatujen avulla edistetään myös kaupunginhallituksen 7.3.2022 hyväksymässä Helsingin liikenneturvallisuuden kehittämissuunnitelmassa 2022-2026 kuvattua toimenpidettä D "Liikenteen rauhoittaminen". Toimenpiteestä todetaan, että laaditaan alueellisia liikenteen rauhoittamissuunnitelmia. Rauhoittamiskeinot kohdentuvat paikallisverkkoon, ja niihin sisältyvät ajonopeuksien hidastamistoimenpiteet, läpiajon hillitseminen ja liikennemäärien vähentäminen.

Kesäkatukokeilujen käyttö muutostyökaluna

Kesäkadut ovat kävely-ympäristön kokeiluita, joita toteutetaan ensisijaisesti tonttikaduilla. Ne ovat työkalu tutkia kadun soveltuvuutta käveltyvämmäksi kaduksi ja tapa kokeilla kaupunkitilan laatua parantavia tekijöitä. Kesäkatuja toteutetaan vain siellä, missä käveltävyyttä tulee ja on mahdollista kehittää myös pysyvinä ratkaisuinä kokeiluista kertyneitä oppeja hyödyntäen. Kesäkadut ovat yksi kokeilun tapa, joiden avulla voidaan selvittää ratkaisujen toimivuutta ja tehdä niistä johtopäätöksiä pidemmän aikavälin kehittämiseen. Kokeiluja voidaan toistaa esimerkiksi sesonkiperusteisina samalla kadulla useampaan kertaan, jonka jälkeen opit ja havainnot esitellään kaupunkiympäristölautakunnalle. Lautakunta päättää, edistetäänkö kadulle pysyvää ratkaisua tai vaihtoehtoisesti jätetään pysyvä muutos toteuttamatta. Tarkoituksena ei ole muuttaa kokeiluratkaisua sellaisenaan pysyväksi, vaan työstää liikenne- ja ympäristösuunnitelma ja sen jälkeen katusuunnitelma pysyvästä

ratkaisusta, johon on saatu oppeja kesäkatukokemuksista. Pysyvät ratkaisut voivat pitää sisällään jalkakäytävän levennyksiä, reunakivilinjojen muutoksia sekä ympärivuotisia viheristutuksia ja kiinteitä kaupunkitilaohjeen mukaisia kalusteita.

Kesäkatujen avulla voidaan myös kokeilla, miten Helsingin paikalliskatuja voitaisiin ylipäätään kehittää ja millaiset suunnitteluratkaisut niissä toimivat. Infrastruktuurin uudistaminen pysyvästi vie usein runsaasti aikaa ja myös enemmän rahaa kuin yksittäisen kesän väliaikainen ratkaisu. Kokeilemalla ratkaisua ensin väliaikaisesti voidaan saavuttaa myös parempi pysyvä ratkaisu. Kesäkatuista saatuja oppeja voidaan soveltaa myös muilla vastaavilla kaduilla. Tästä syystä oppien kirjaaminen ja raportointi on tärkeää kesäkatutoteutusten yhteydessä. Toistuvat kokeilut ja viestiminen mahdollisuudesta pysyvään muutokseen myös sitouttaa kadun asukkaat ja toimijat muutokseen, edesauttaa uusiin järjestylihin tottumista ja mahdollistaa paremmin yritysten toiminnan suunnittelun. Tähtäämällä toistuvuuteen ja lopulta pysyvyyteen kasvatetaan saatuja hyötyjä ja lopulta hyödyt on mahdollista ulosmitata ympärivuotisesti.

Pysyvien ratkaisuiden avulla taataan myös, että fyysiset ratkaisut kohteessa vastaavat tavoiteltua käyttötarkoitusta. Esimerkiksi kävelykadulla ei tule olla rakenteellisesti eroteltuja kulkuväyliä eri kulkumuodoille, mutta kokeilujen aikana tätä ei välttämättä pystytä täysin toteuttamaan. Pysyvät muutokset tulee pääasiassa suunnitella siten, että muutokseen vaaditaan ainoastaan kadun päällimmäisten ja välikerrosten muokkaamista. Näin muutoksista tulee jouhevia ja nopeita. Pysyvällä ratkaisulla voidaan tehdä kadun pinnalle muutoksia uudella päällysteellä tai esimerkiksi katugeometriaa kaventamalla, kanttikivien muotoa muokkamalla ja istuttamalla puita, jotka parantavat ilmanlaatua ja lieventävät lämpösaarekeilmiötä. Myös jalkakäytävien leventäminen on selkeämpää rakenteellisesti toteutettuna. Kaikissa muutoksissa ei tarvitse koskea edes kadun päällysteisiin, vaan toimia voidaan toteuttaa hyvin kustannustehokkaasti esimerkiksi siten, että kadulle istutetaan yksittäisiä puita, katu muutetaan yksisuuntaiseksi tai kadun pysäköinti muutetaan vinopysäköinniksi.

Vuorovaikutus

Vuorovaikutus on oleellinen osa kesäkatujen toteuttamista. Toteutuksen ja suunnittelun aikana osallistetaan katualueiden asukkaita, yrittäjiä ja toimijoita onnistuneen kokeilun takaamiseksi. Lisäksi vuorovaikutus sisältää myös kaupungin sisäisen keskustelun ja yhteydenpidon eri toimialojen välillä (KYMP, KUVA, Kanslia). Vuorovaikuttamisen ja konseptin tutuksi tekemisen kautta edistetään myös kesäkatutilassa tapahtuvaa toimijavetoista toiminnallisuutta ja tapahtumallisuutta.

Kesäkatujen suunnittelun alkuvaiheessa 2022 järjestettiin etätilaisuudet asukkaille ja yrittäjille, joissa kerrottiin kokeilusta, tarjottiin mahdollisuus kysyä kysymyksiä ja kerättiin ideoita tulevasta toteutuksesta. Lisäksi suunnittelun aikana järjestettiin etätilaisuus yrittäjille, jossa käytiin läpi valmistuneet kesäkatujen katusuunnitelmat ja keskusteltiin katujen toiminnallisuudesta. Ennen katujen rakentamisen alkua kesäkatujen projektikoordinaattori järjesti aamukahvitilaisuuden Designmuseolla, johon kutsuttiin laajasti kesäkatualueen toimijoita. Tilaisuudessa käytiin läpi kesän toiminnallisuutta, rakennusaikataulu ja keskusteltiin yleisesti kokeilusta. Molemmassa tilaisuudessa oli mahdollisuus esittää kysymyksiä ja kommentoida kokeilun etenemistä. Kesän aikana toimijoille lähetettiin sähköpostitse infokirje katujen tapahtumista ja niihin liittyvistä ajankohtaisista asioista noin kolmen viikon välein. Kauden lopussa pidettiin etätilaisuus yritysluotsin toteuttaman yrityskyselyn tuloksista.

Liikenne- ja katusuunnittelupalvelu toteutti syys-lokakuussa 2022 karttapohjaisen Maptionnaire -kyselyn helsinkiläisille kävely-ympäristön kokeiluista ja pysyvistä kävelyn toimenpiteistä. Kyselyssä selvitettiin, minne kaupunkilaiset toivoisivat kokeiluja tai pysyviä kävely-ympäristön parannuksia sekä millaisista ratkaisuista he toivoisivat käveltävän kadun tai viihtyisän aukion muodostuvan. Tuloksia tullaan käyttämään hyväksi niin tulevien kesäkatujen sijaintien valinnassa kuin muutenkin kävelyn edistämisen toimenpiteiden kohdentamisessa.

Vaikutusten arviointi ja seuranta

Kesäkatukokeiluista ja niiden vaikutuksista on kerätty tietoa liikenne-laskennoilla, haastatteluilla ja laadullisella havainnoinnilla. Näin on saatu tietoa eri liikkumismuodoista ja niiden määrästä, liikennejärjestelyiden ymmärrettävyydestä ja toimivuudesta sekä katutilan ja -kalusteiden käytöstä ja katujen viihtyisyydestä. Lisäksi kesäkatukokeilun päätyttyä on kerätty palautetta yrittäjiltä kyselyllä, ja kaupungin oman palautekanavan kautta tulleet palautteet ovat myös toimineet kokemusten kartoittamisessa.

Katuhavainnointien yhteydessä tehdyistä haastatteluista saatu palaute on ollut pääosin positiivista. Vuoden 2022 kesäkaduille haastateltavat antoivat viihtyisyydestä keskimäärin arvosanan 4 asteikolla 1–5. Kysyttäessä tulisiko jatkossakin toteuttaa vastaavia väliaikaisia kaupunkikokeiluja, joissa katutilaa varataan enemmän jalankululle, pyöräilylle ja oleskelulle, 90% vastasi myöntävästi. Pysäköintipaikkojen poistumisesta on saatu eniten negatiivista palautetta palautejärjestelmän kautta. Pysäköintipaikkojen väheneminen on selkein kokeilusta asukkaille aiheutuva haitta. Pysäköintipaikoilta vapautuva tila on kuitenkin ollut kesäkatujen edellytys: se on mahdollistanut toimijoille parklet-terasseja ja kaupunkilaisille lisää tilaa oleskelulle, kävelylle ja pyöräilylle sekä

enemmän kaupunkivihreää ja istutuksia. Yrittäjiltä ja palautekanavan kautta on tullut palautetta myös viimeistelemättömästä ulkoasusta, mihin toivottiin parannuksia tulevien kokeilujen kohdalla.

Vuoden 2022 havainnointitutkimuksen perusteella katukalusteita käytettiin istumiseen jokaisella kesäkatuosuudella, Kasarmikadulla ja Piennellä Roobertinkadulla eniten. Vuoden 2022 järjestelyt Kasarmikadulla toimivat järjestelyiltään paremmin sen osalta, että ihmiset uskalsivat käyttää myös rakenteellista ajorataa kävelyyn pihakadun tapaan, mitä vuonna 2021 ei juurikaan tapahtunut. Liitteenä on sekä vuoden 2021 että 2022 kokeilun seurantojen tulokset.

Resursointi / Kustannukset

Viime vuosien kesäkatujen järjestelyiden ja toteutuksen suunnittelu on tapahtunut intensiivisissä noin 5 kuukauden jaksoissa, mistä pelkkä katujen valintaprosessi on vienyt lähes puolet ajasta. Suunnittelutyön ja toteutuksen yhteensovittaminen tapahtuu suunnittelun edetessä, usein myös varsinaisten rakennustöiden aikana sekä kokeilun aikana, kun muutostarpeita katu ympäristössä havaitaan.

Vuoden 2022 neljän katuosuuden suunnittelu ja toteutus on vaatinut kahden henkilön 50–100 % työajan vaihdellen hieman prosessin vaiheista, lisäksi projektiin palkattiin toimijakoordinaattori huhtikuusta syyskuuhun, jonka tehtävänä on ollut osallistaa katujen toimijoita prosessin aikana sekä toimia viestinvälittäjänä suunnittelun ja ulkoisten toimijoiden välissä. Tämän lisäksi aikaa suunnitteluun ja toteutukseen ovat käyttäneet alueen liikennesuunnittelijat, asemakaavoittajat, maisemasuunnittelijat, yritys- ja stadiluotsit, lupa-asiantuntijat, viestintäpalvelut sekä ohjelmatyöntekijät Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialalta. Käytännössä resursointi on tarkoittanut muiden tehtävien pois jättämistä ja ylityötä.

Vuoden 2022 investoinnit olivat noin 60 000 euroa suunnitteluun sekä noin 300 000 euroa toteutukseen. Suurin osa toteutuskustannuksista oli materiaalikustannuksia sekä kalusteiden rakennustöitä. Näiden osalta investoinnit voidaan hyödyntää myös tulevien vuosien kokeiluihin. Jatkuvana toimintana kokeilujen kustannustehokkuus näin ollen paranee.

Malmössä kesäkatuja käytetään välivaiheen suunnittelutyövälineenä. Tänä vuonna siellä on toteutettu viisi kesäkatua ja yksi aukio. Toteutuksen budjetti Malmössä on n. 300 000 euroa. Työ tehdään täysin organisaation sisällä yhden kokoaikaisen projektipäällikön koordinoimana. Suunnitteluprosessiin osallistuu lisäksi 16 asiantuntijaa erilaisin intensiteetein ajankohdasta riippuen. Työn painopiste sijoittuu syksylle, jolloin kadut suunnitellaan. Malmön kaupunginvaltuusto päättää katukohtaisesti budjetin jokaiselle vuodelle ja jokaisesta kohteesta tehdään

toteutus päätös kolmeksi vuodeksi. Useamman vuoden toteutuksen jälkeen päätetään asukkaiden, yrittäjien ja poliitikkojen toimesta, edistetäänkö kadulla pysyvää muutosta.

Tukholmassa kesäkadut (sommargågator) on vakiintunut osa kaupungin suunnittelua ja ne työllistävät kaupungilla noin kymmenen henkilöä, joista kolme kokoaikaisesti. Tänä vuonna Tukholmassa toteutettiin 20 kesäkatua ja 15 kesäaukiota. Toteutukselle varataan joka vuosi oma budjetti, vuonna 2022 se oli n. 2,3 miljoonaa euroa. Malmön ja Tukholman esimerkkejä on käytetty hyväksi kuvaamaan erilaisten kokeilumallien tarvitsemia resursseja. Malmössä kesäkatuja toteutetaan pienemmillä kustannuksilla, mutta viisaasti kohdennettuina siellä, missä niillä on kysyntää ja missä kävely-ympäristöä halutaan pysyvästi kehittää.

Helsingissä kävelyn edistämiseen ei ole kyetty osoittamaan yhtä koko-aikaista henkilöresurssia, mikä on hidastanut suunnittelun edistämistä. Kävelyn kehittämistoimenpiteille ei ole osoitettu erillistä talousarvio-momenttia, vaan se on sidottu pyöräliikenteen kanssa yhteen kävelyn ja pyöräliikenteen määrärahoihin. Tosiasiallisesti kävelyn ja pyöräliikenteen määrärahat on ohjattu pyöräliikenteen hankkeisiin. Jatkossa olisi perusteltua tunnistaa määrärahatarpeet ja varata rahoitusta myös kävelyn edistämiseksi heikentämättä pyöräliikenteen edistämistä.

Kokeilut ovat osa kävelyn edistämisen toimenpiteitä ja jotta niitä voidaan toteuttaa järjestelmällisesti sekä tarkoituksenmukaisesti, tulee niiden suunnitteluun panostaa henkilöresurssein. Kahden kokoaikaisen kävelyn edistämiseen paneutuvan työntekijän avulla pystytään myös kokeilutoiminnasta tehdä jatkuvaa ja vaikuttavaa. Kesäkatujen toteuttamisen sitominen kävelyn edistämisen henkilöresursseihin takaa myös sen, että kesäkadut kytkeytyvät suoraan pysyviin kävelyn kehittämistoimenpiteisiin, aivan kuten kävely-ympäristöjen kokeilumallissa on esitetty.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Henna Hovi, liikenneinsinööri, puhelin: 31021337
henna.hovi(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kävely-ympäristöjen kokeilujen toimintamalli
- 2 Kesäkatujen suunnittelun käsikirja
- 3 Vuoden 2021 kesäkatujen seurannan tulokset
- 4 Vuoden 2022 kesäkatujen seurannan tulokset
- 5 Kesäkadut Tukholma ja Malmö
- 6 Yritysvaikutustenarviointi

01.11.2022

Asia/9

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunkiympäristölautakunta

§ 611

Kaupunkiympäristölautakunnan esitys kaupunginhallitukselle Pihlajamäen ostoskeskuksen alueen (Meripihkatie 1) tarkistettu asemakaavan muutosehdotus (nro 12779)

HEL 2011-005332 T 10 03 03

Hankennumero 0600_1

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle

- 1.11.2022 päivätyn asemakaavan muutosehdotuksen nro 12779 (liite nro 3) hyväksymistä. Asemakaavan muutos koskee 38. kaupunginosan (Malmi, Pihlajamäki) korttelin 38017 tontteja 2, 4 ja 5 sekä katualueita.

Lisäksi lautakunta päätti

- ettei ehdotusta aseteta uudelleen nähtäville
- antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastineet valmisteluaikana esitettyihin mielipiteisiin, kannanottoihin sekä julkisena nähtävilläoloaikana saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin. Päätösasiakirjat ja vuorovaikutusraportti ovat luettavissa kaupunkiympäristön toimialan asiakaspalvelussa, Työpajankatu 8 (puh. 09 310 22111), sekä internet-sivuilla: Päätöksenteko

www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi

- ilmoittaa päätöksestään ja vuorovaikutusraportista muodostuvan MRL 65 §:n mukaisen kunnan perustellun kannanoton niille kaavasta muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa
- kehottaa asemakaavoituspalvelua laskuttamaan hakijalta kaavan hyväksymisen jälkeen kaavan laatimis- ja käsittelykustannukset seuraavasti:

***** 8 000 euroa

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli arkkitehti Johanna Mutanen. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Postiosoite
PL 58200
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Kaupunkiymparisto@hel.fi

Käyntiosoite
Työpajankatu 8
Helsinki 58
<https://www.hel.fi/>

Puhelin
09 310 1691
Faksi

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI06 8000 1200 0626 37
Alv.nro
FI02012566

01.11.2022

Johanna Mutanen, arkkitehti, puhelin: 310 37299
johanna.mutanen(a)hel.fi
Hang Tran, liikenneinsinööri, puhelin: 310 42183
hang.tran(a)hel.fi
Matti Neuvonen, diplomi-insinööri, puhelin: 310 37311
matti.neuvonen(a)hel.fi
Kaarina Laakso, tiimipäällikkö, puhelin: 310 37250
kaarina.laakso(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva
- 3 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12779 kartta, päivätty 1.11.2022
- 4 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12779 selostus, päivätty 1.11.2022, päivitetty Kylk:n 1.11.2022 päätöksen mukaiseksi
- 5 Havainnekuva 1.11.2022
- 6 Liikennesuunnitelma (piir.nro 7335 / 1.11.2022)
- 7 Tilastotiedot
- 8 Tehdyt muutokset
- 9 Vuorovaikutusraportti, päivätty 4.7.2022, päivitetty 1.11.2022
- 10 Päätöshistoria

Muutoksenhaku

Kustannusten osalta Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Hallintovalitus, tavallinen tiedoksianto

Otteet

Ote
Hakija

Ne mielipiteensä esittäneet, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa
Ne muistutuksen esittäneet, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa
Kymp/Talouden tuki

Otteen liitteet

Esitysteksti
Hallintovalitus, tavallinen tiedoksianto
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaavaratkaisun keskeinen sisältö

Asemakaavan muutos koskee nykyistä liiketonttia, kahta pysäköintitonttia ja katualueita Pihlajamäen keskeisimmällä paikalla. Tavoitteena on uudistaa keskustakorttelia nykyaikaisella liikerakentamisella ja saada alueelle uutta asuntotuotantoa Pihlajamäen arvokkaaseen 1960-lukaiseen kaupunkikuvaan soveltuvalla tavalla. Katualueiden osalta tarkistetaan mm. jalankulun ja pyöräilyn yhteyksien toimivuus.

Uutta asuntokerrosalaa on 9 200 k-m² ja asukasmäärän lisäys on arviolta 230 henkeä. Liiketilan määrä vähenee 3 800 k-m²:stä 1 850 k-m²:iin.

Pihlajamäen ostoskeskuksen alueelle on laadittu useita eri kaavaluonnoksia ja kaavaehdotus vuosina 2008–2015. Nyt käsittelyssä oleva kaavaehdotus on aloitettu vuonna 2015 kaupunkisuunnittelulautakunnassa olleen ehdotuksen päivityksenä, mutta on prosessin loppuvaiheessa muutettu uudeksi kaavahankkeeksi ja kaavaehdotuksen numero 12318 on vaihdettu uudeksi 12779.

Kaavaratkaisun yhteydessä on laadittu liikennesuunnitelma (piir.nro 7335), jonka mukaan parannetaan ja selkiytetään erityisesti jalankulun ja pyöräilyn yhteyksiä.

Päätökset kaavaratkaisun pohjana

Kaavaratkaisu edesauttaa kaupunkistrategian tavoitteiden toteutumista edistämällä asuntotuotantoa hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärellä, vahvistamalla kaupunginosan elävyyttä ja omaleimaisuutta sekä ehkäisemällä alueiden välistä eriytymistä. Kaavaratkaisu on Helsingin yleiskaavan 2016 mukainen.

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Pihlajamäki on 1960-luvun lähiö, joka on suojeltu varsin kattavalla suojelukaavalla. Se on myös valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö eli RKY-alue ja DOCOMOMO-kohde.

Suunnittelualueella on voimassa useita asemakaavoja vuosilta 1960–2010.

Helsingin kaupunki ja yksityinen taho omistavat maan. Kaavaratkaisu on tehty yksityisen maanomistajan hakemuksen johdosta ja kaavaratkaisun sisältö on neuvoteltu hakijan kanssa.

Kaavamuutosalueella sijainnut ostoskeskuksen laajennusosa on purettu ja sillä on jo rakenteilla uusi myymälärakennus, joka on saanut rakennusluvan nykyisen asemakaavan perusteella kuitenkin niin, että

01.11.2022

suunnitelmassa on noudatettu laadittavana olevan kaavan tavoitteita. Ostoskeskuksen vanhempi 1960-luvulla rakennettu osa on suojeltu asemakaavalla, eikä se sisälly tähän asemakaavan muutosehdotukseen.

Kaavaratkaisun kustannukset

Asemakaavan toteuttamisesta aiheutuu kaupungille kustannuksia ilman arvonlisäveroa hulevesiviemärin siirtämisestä arviolta 25 000 euroa ja katualueiden muutoksista arviolta 150 000 euroa. Kustannuksia aiheutuu myös vesihuollon järjestämisestä uudelle tontille 38017/10, jotka ovat arviolta 120 000 euroa. Kustannukset tarkentuvat yhteistyössä HSY:n kanssa tehtävässä jatkosuunnittelussa.

Kaavoitettavan rakennusoikeuden kaupungin maalle sijoittuvan osan arvo on karkeasti arvioiden 3,2 milj. euroa.

Vuorovaikutus kaavan valmisteluaikana

Liitteenä olevassa vuorovaikutusraportissa esitetään yhteenvedot kaavan valmisteluaikana saaduista viranomaisten kannanotoista ja osallisten mielipiteistä sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin.

Viranomaisyhteistyö

Kaavaratkaisun valmistelun yhteydessä on tehty yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan eri tahojen lisäksi seuraavien viranomaistahojen kanssa:

- Helen Oy
- Helen Sähköverkko Oy
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
- Uudenmaan ELY-keskus
- Museovirasto
- Helsingin vanhusneuvosto
- Helsingin nuorisoneuvosto
- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Viranomaisten kannanotot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat ensisijaisesti Pihlajamäen suojelutavoiteisiin ja teknisen huollon järjestelmien huomioimiseen. Kannanotoissa esitetyt asiat on otettu huomioon kaavoitustyössä siten, että uudisrakentamisen kokoa ja rakennusten muotokieltä on pyritty sovittamaan alueen arvokkaaseen ympäristöön ja teknisen huollon merkinnät on merkitty kaavakarttaan.

Mielipiteet

Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat ensisijaisesti Pihlajamäen suojelutavoiteisiin, liiketilojen huollon sekä jalankulun ja pyöräilyn järjestelyihin. Mielipiteet on otettu huomioon kaavoitustyössä siten, että uudisrakentamisen kooka ja rakennusten muotokieltä on pyritty sovittamaan alueen arvokkaaseen ympäristöön. Liiketilojen huoltoon ja liikennejärjestelyihin on kiinnitetty erityistä huomiota ja niiden vaatimat merkinnät on merkitty kaavakarttaan.

Kirjallisia mielipiteitä saapui 6 kpl.

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo (MRL 65 §) 4.7.–16.8.2022

Kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävillä, mistä on ilmoitettu maankäyttö- ja rakennusasetuksessa säädetyllä tavalla. Kaavaehdotuksen nähtäville asettamisesta on lähetetty kirje ulkokuntalaiselle maan haltijalle.

Kaavaehdotuksesta tehtiin kaksi muistutusta. Muistutuksissa esitetyt huomautukset kohdistuivat Pihlajamäen suojeluarvoihin ja linnuston elinolosuhteisiin.

Kaavaehdotuksesta saatiin viranomaisten lausuntoja sen ollessa julkisesti nähtävillä. Lausunnoissa esitetyt huomautukset kohdistuivat liikenteen aiheuttamiin ympäristöhäiriöihin, suojelutavoitteisiin sekä teknisen huollon järjestelmiin ja niiden kustannuksiin.

Lausunnot saatiin seuraavilta tahoilta:

- Helen Sähköverkko Oy
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)
- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Toimenpiteet julkisen nähtävilläolon jälkeen

Vuorovaikutusraportissa on esitetty yhteenvedot kaavaehdotuksesta saaduista muistutuksista ja viranomaisten lausunnoista sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin.

Huomautuksissa esitetyt asiat on otettu huomioon, kaavan tavoitteet huomioon ottaen, tarkoituksenmukaisilta osin.

Kaavakartan merkintöihin tai määräyksiin ja muuhun aineistoon tehtiin julkisen nähtävilläolon jälkeen muutoksia, jotka on esitetty yksityiskoh-

taisesti kaavaselostuksen viimeisessä luvussa. Ne on myös koottu Tehdyt muutokset -liitteeseen.

Julkisen nähtävilläolon jälkeen tehdyistä muutoksista on neuvoteltu asianomaisten tahojen kanssa.

Tarkemmat perustelut

Tarkemmat kaavaratkaisun perustelut ilmenevät liitteenä olevasta asemakaavaselostuksesta.

Jatkotoimenpiteet

Kaava-alueeseen liittyy maankäytösopimusmenettely, joka tulee saattaa päätökseen ennen kaavan hyväksymistä.

Kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä on pyydetty lähettämään tieto.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Johanna Mutanen, arkkitehti, puhelin: 310 37299
johanna.mutanen(a)hel.fi
Hang Tran, liikenneinsinööri, puhelin: 310 42183
hang.tran(a)hel.fi
Matti Neuvonen, diplomi-insinööri, puhelin: 310 37311
matti.neuvonen(a)hel.fi
Kaarina Laakso, tiimipäällikkö, puhelin: 310 37250
kaarina.laakso(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva
- 3 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12779 kartta, päivätty 1.11.2022
- 4 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12779 selostus, päivätty 1.11.2022
- 5 Havainnekuva 1.11.2022
- 6 Liikennesuunnitelma (piir.nro 7335 / 1.11.2022)
- 7 Tilastotiedot
- 8 Tehdyt muutokset
- 9 Vuorovaikutusraportti, päivätty 4.7.2022, päivitetty 1.11.2022
- 10 Päätöshistoria

Oheismateriaali

- 1 Mielenpito
- 2 Muistutukset

Muutoksenhaku

Kustannusten osalta

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Hallintovalitus, tavallinen tiedoksianto

Otteet

Ote

Hakija

Ne mielipiteensä esittäneet, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa
Ne muistutuksen esittäneet, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa

Kymp/Talouden tuki

Otteen liitteet

Esitysteksti

Hallintovalitus, tavallinen tiedoksianto
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 8

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 9

Tiedoksi

Kaupunginkanslia tiedoksianto

Päätöshistoria

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö 26.8.2022

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö 18.2.2022

Kaupunkiympäristön toimiala Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus Kaupunkimitauspalvelut Kartat ja paikkatiedot Yksikön päällikkö 13.06.2022 § 37

Kiinteistölautakunta 05.02.2015 § 56

Yleisten töiden lautakunta 27.01.2015 § 36

Kaupunginmuseon johtokunta 27.01.2015 § 4

Pelastuslautakunta 16.12.2014 § 144

Kaupunkisuunnittelulautakunta 18.11.2014 § 362

Rakennusvirasto 19.9.2014

Kaupunginmuseo Kulttuuriympäristöyksikkö 2.9.2014

§ 612

Oikaisuvaatimus kaupunkiympäristön toimialan hallinto- ja lakipalveluiden lakipalvelut-yksikön päällikön vahingonkorvauspäätöksestä 16.5.2022 § 65 (autovaurio)

HEL 2022-002871 T 03 01 00

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti hylätä kaupunkiympäristön toimialan hallinto- ja lakipalveluiden lakipalvelut-yksikön päällikön vahingonkorvauspäätöksestä 16.5.2022 § 65 tehdyn oikaisuvaatimuksen.

Muutoksenhaun kohteena oleva päätös

Kaupunkiympäristön toimialan hallinto- ja lakipalveluiden lakipalvelut-yksikön päällikkö on 16.5.2022 § 65 päätöksellään hylännyt 17.2.2022 kello 21.50 Helsinginkadun ja Mäntymäentien risteyksessä tapahtuneeseen autovaurioon liittyvän vahingonkorvausvaatimuksen. Päätös on nähtävillä kokonaisuudessaan päätöshistoriassa.

Esitetyt vaatimukset ja perusteet

Hakija on toistanut oikaisuvaatimuksessa vaatimuksensa vahingonkorvauksesta 17.2.2022 kello 21.50 Helsinginkadun ja Mäntymäentien risteyksessä tapahtuneeseen autovaurioon liittyen. Hakijan auto oli vaurioitunut renkaan osuessa ajoradan asfalttipäällysteessä olleeseen kuoppaan. Hakija on esittänyt kaupungille määrältään 2 717,02 euron suuruisen vahingonkorvausvaatimuksen ajoneuvon korjauskuluista. Oikaisuvaatimus on kokonaisuudessaan päätöksen liitteenä.

Oikaisuvaatimuksen mukaan routavaurion koko huomioiden kuoppa ei ole voinut syntyä lyhyessä ajassa, kuten yksikön päällikön päätöksessä on todettu, vaan pidemmän ajan vaikutuksesta. Kuoppa oli ollut noin 15 senttimetriä syvä, mikä hakijan mukaan myös osoittaa, että se ei ole voinut syntyä lyhyessä ajassa. Kuoppa oli myös täyttynyt kokonaisuudessaan vedestä, joten se oli ollut mahdoton huomata ajoneuvosta käsin. Samalla tiellä kuopan läheisyydessä oli ollut myös muita routavaurioita, mikä viittaa kadun kunnossapidon laiminlyömiseen, koska niin monta kuoppaa ei synny samaan aikaan samalle tielle.

Perustelut

Kaupunkiympäristölautakunta viittasi yksikön päällikön päätöksessä esitettyyn asiaa koskevaan selvitykseen ja saatuun uuteen selvitykseen sekä yhtyi yksikön päällikön asiassa antamaan päätökseen ja sen perusteluihin.

Pelkkä asfaltin päällystevaurio ei yksinään aiheuta kaupungille korvausvastuuta. Vahingonkorvausvastuu edellyttää tuottamusta eli kadun kunnossapidäjän on vahingonkorvausvastuun syntymiseksi täytynyt syyllistyä johonkin laiminlyöntiin, huolimattomuuteen tai virheelliseen menettelyyn. Lisäksi edellytetään, että toiminnan tai laiminlyönnin ja syntyneen vahingon välillä on syy-yhteys.

Kunnossapidolta saadun lisäselvityksen mukaan vahingon tapahtumanaikana on ollut meneillään tehostetut toimet kuoppien paikkaamiseksi. Selvityksen mukaan kyseisestä kuopasta ei ole ollut kirjattuna kaupungin palautejärjestelmään yhtään ilmoitusta vuoden 2022 alusta vahinkopäivään, vaan ainoa ilmoitus on 17.2.2022 klo 23.26 katupäivystäjälle tullut ilmoitus, joka on kirjattu Staran työmaapäiväkirjaan seuraavasti: "Liikenteenohjaus keskus ilmoitti suurehkosta reiästä Mäntymäentien ja Helsinginkadun risteyksessä. Kaksi monttua löytyi. Molemmat paikat tu." Päiväkirjaan sisältyy myös kuvat paikkaustyötilanteesta 17.2.2022 klo 23:56. Seuraavalta päivältä 18.2.2022 ei ole tullut ilmoituksia päivystykseen eikä asiakaspalautteita.

Päiväkirjatun GPS-seurannan mukaan alueella on vuoden 2022 alusta lukien vahinkopäivään 17.2.2022 mennessä kirjattu seitsemän kunnossapidon tarkistusajoa. GPS-seurantaa ei aina pidetä ajossa päällä. Vahinkotapahtumaa edeltävä viimeisin tarkistusajo GPS-paikannin päällä ko. paikan käsittävällä alueella on selvityksen mukaan tapahtunut 4.2.2022. Toiseen järjestelmään sisältyy lisäksi tiedot viidestä muusta tarkistusajosta, joiden osalta selvitykseen sisältyy ote aikaväliltä 18.10.2021-19.2.2022. Näistä tiedoista ilmenevä viimeisin tarkistusajo ennen vahinkoajankohtaa oli ko. kohdassa suoritettu 26.1.2022. Edellä mainittujen tarkistusajojen yhteydessä ei ole havaittu korjaustarpeita vahinkopaikassa. Kunnossapidon aineistoihin on sisällytetty myös 19.1.2022 paikasta kuvattu video, jossa ei selvityksen antajan mukaan näy mitään viitettä korjaustarpeesta tuolloin.

Selvityksen mukaan kyseisen kohdan vieressä menee Töölönlahden merivesitunneli, joka mahdollisesti on sortunut joltain osin jossakin kohtaa 2021-2022, koska paikalla ei aiemmin ole esiintynyt reikiintymistä, vaan vahingon aiheuttanut kuoppa oli ensimmäinen, josta on olemassa tässä asiassa tarkoitettut paikkauskirjaukset. Tämän jälkeen on kirjaus yhdestä paikkauksesta kesäkuulta 2022. Kesällä 2021 risteysalueella on lisäksi ollut iso kaukolämpötyö, joka on saattanut vaikuttaa tunnelin kuntoon tai maaperään niin, että viereisen katualueen päällyste on saattanut altistua reikiintymiselle, vaikkei ko. kuoppa silloisella työmaa-alueella sijaitsekaan. Aluetta on kuitenkin jatkuvasti tarkistettu eikä esimerkiksi kesän 2021 ilmakuvissa ole näkynyt mitään, mikä olisi viitannut alkavaan reikiintymiseen tai muuhun korjaustarpeeseen eikä

myöskään tuolloin kuvatuista katuvideoista ole havaittu tällaista tarvetta.

Yksikön päällikön päätöksen perusteluissa on selvitetty asfaltin ominaisuuksia ja sääolosuhteiden sekä ajoneuvojen renkaiden kulutuksen vaikutusta päällysteen reikiintymiseen ja kuopan syntyyn. Kunnossapidon selvityksen mukaan erityisesti kevättalvella lämpötilan ollessa lähellä nollaa ja ajoradan märkä voi isokin kuoppa syntyä hyvin nopeasti, jopa muutamassa tunnissa. Ilmatieteen laitoksen lämpötilamittausten mukaan helmikuun 2022 lämpötila on vaihdellut 0 asteen molemmin puolin pitkin kuukautta. Kuoppien syntymistä voidaan ennakoida sää- ja keliolosuhteiden suhteen, mutta niiden paikkojen ennakointi on vaikeaa ja lisäksi jopa hakijan ajoneuvon vaurion aiheuttaneen kokoinen kuoppa voi syntyä aiemmin täysin ehjään pintaan jopa tunneissa. Näin ollen kadunpidollisesta näkökulmasta kyseessä on yllättävä tapahtuma, koska kuopan paikkaa ei voida käytännössä ennakoida eikä sen ennaltaehkäisy ole siis myöskään mahdollista.

Ainoa toimiva käyttökelpoinen tapa on ajoradan pintojen säännöllinen tarkkailu, jota suoritetaan kaikissa olosuhteissa ja on kunnossapidon selvityksen mukaan suoritettu tässäkin tapauksessa kaupungin käytäntöjen mukaan säännöllisesti ja jatkuvasti.

Helsinginkatu on erittäin vilkkaasti liikennöity väylä, jonka vuorokausittainen liikennemäärä Mäntymäentien risteyskohdassa on virallisen laskentatiedon (laskentavuosi 2019) ollut yhteensä yli 30.000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Tästä luvusta on autojen määrä ko. laskennassa ollut yhteensä 28 289, josta henkilöautojen määrä 22 775 kpl/vrk.

Vahinkopäivän 17.2.2022 illalta on saman kuopan osalta tullut kaupungille yksi toinen vahingonkorvausvaatimus autovauriosta, mutta muita vaatimuksia tai ilmoituksia kuopasta ei kaupungin palautejärjestelmään ole tullut vuoden 2022 alusta lukien vahinkopäivään mennessä. Kyseiset kaksi vaurioitumista 17.2.2022 ovat tapahtuneet varsin lähekkäin. Näin vilkkaasti liikennöidyssä kohdassa tämä viittaa siihen, että kuoppa on syventynyt hyvin lyhyessä ajassa. Normaali ajokaistan leveys on 3 - 3,5 metriä ja suurin sallittu ajoneuvon leveys 2,60 metriä, joten kadulla kuopan voi yleensä kiertää, tarvittaessa hidastamalla tai jopa pysähtymällä. Tässäkin tapauksessa kaupunki katsoo, että kuoppa olisi ollut tieliikennelain edellyttämää tienkäyttäjän huolellisuutta noudattamalla väistettävissä ja vahinko vältettävissä.

Kaupunki katsoo edellä esitetyin ja muutoin yksikön päällikön päätöksessä esitetyin perustein hoitaneensa vahinkopaikan kunnossapidon olosuhteet huomioon ottaen asianmukaisesti. Aluetta on tarkastettu säännöllisesti eikä kuopan syntymistä juuri kyseiseen kohtaan ole voitu

ennakoida. Kaupunki on kunnossapidon selvityksen mukaan korjannut kuopan välittömästi asiasta ilmoituksen saatuaan. Kaupunki ei ole asiassa korvausvelvollinen.

Asiassa ei ole tullut esille mitään sellaista uutta selvitystä, joka antaisi aihetta ratkaisun lopputuloksen muuttamiseen.

Lopputulos

Helsingin kaupunki ei ole vahingonkorvauslain nojalla vastuussa haki-
jan ajoneuvolle syntyneistä vaurioista.

Kaupunkiympäristölautakunta katsoi, että lakipalvelut-yksikön päällikön päätöstä ei ole syytä muuttaa

Sovellettu lainsäädäntö

Vahingonkorvauslaki (412/1974) 2 luku 1 §, 6 luku 1 §

Tieliikennelaki (729/2018) 3 §, 5 §

Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta (669/1978) 1-4 §, 14 §

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Helena Loikkanen, lakimies, puhelin: 310 24512
kymp.korvausasiat(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Oikaisuvaatimus 30.5.2022-002
- 2 Oikaisuvaatimus 30.5.2022-002, saate

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös, vahin-
gonkorvaus

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen teki-
jä

Otteen liitteet

Esitysteksti
Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen joh-
dosta annettu päätös, vahingonkorvaus

Päätösehdotus

01.11.2022

Asia/11

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Oikaisuvaatimuksen käsittelyn edellytykset

Kuntalain (410/2015) 137 §:n mukaan kunnan viranomaisen päätöseen tyytymätön saa hakea siihen oikaisua. Oikaisuvaatimuksen ja kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Tässä tapauksessa oikaisuvaatimuksen on tehnyt asianosainen.

Kuntalain 134 §:n mukaisesti oikaisuvaatimus tehdään toimielimen alaisen viranomaisen päätöksestä asianomaiselle toimielimelle. Kuntalain 138 §:n mukaisesti oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Päätös on lähetetty hakijalle tiedoksi sähköpostitse 16.5.2022.

Oikaisuvaatimus kaupunkiympäristölautakunnalle on saapunut 30.5.2022 eli säädetyssä määräajassa.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Helena Loikkanen, lakimies, puhelin: 310 24512
k ymp.korvausasiat(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Oikaisuvaatimus 30.5.2022-002
- 2 Oikaisuvaatimus 30.5.2022-002, saate

Oheismateriaali

- 1 HEL2022-002871
- 2 Lisäselvitys oikaisuvaatimusvaiheessa

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös, vahingonkorvaus

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti
Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös, vahingonkorvaus

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristön toimiala Hallinto Hallinto- ja lakipalvelut Lakipalvelut Yksikön päällikkö 16.05.2022 § 65

HEL 2022-002871 T 03 01 00

Päätös

Lakipalvelut-yksikön päällikkö päätti hylätä hakijan vahingonkorvausvaatimuksen.

Päätöksen perustelut

Hakija on 18.2.2022 esittänyt kaupungille 2 717,02 euron suuruisen vahingonkorvausvaatimuksen. Vaatimuksen mukaan hakijan ajoneuvo vaurioitui 17.2.2022 klo 21.50 Helsinginkadulla Mäntymäentien risteyksessä.

Kadun kunnossapito käsittää ne toimenpiteet, joiden tarkoituksena on pitää katu liikenteen tarpeiden edellyttämässä tyydyttävässä kunnossa. Kunnossapidon tason määräytymisessä otetaan huomioon kadun liikenteellinen merkitys, liikenteen määrä, säätila ja sen ennakoitavissa olevat muutokset, vuorokaudenaika sekä eri liikennemuotojen, kuten moottoriajoneuvoliikenteen, jalankulun ja polkupyöräilyn, tarpeet sekä terveellisyys, liikenneturvallisuus ja liikenteen esteettömyys. Kadun kunnossapito käsittää muun muassa katurakenteiden kunnossapidon, kuten rikkoutuneen päällysteen korjaamisen tai uudelleen päällystämisen.

Helsingissä kadut ja kevyen liikenteen väylät jaetaan kolmeen hoitoluokkaan katuluokituksen sekä väylän vilkkauden mukaan. Pääkadut ja erittäin vilkkaan liikenteen väylät kuuluvat I-luokan katuihin, jonka päällysteessä ei ole vaurioita yksittäisiä viivahalkeamia lukuun ottamatta ja urasyvyys on vähäinen. Helsinginkatu on pääkatu ja luokiteltu I-luokkaan kunnossapidon suhteen.

Vahinkopaikan kunnossapitotoimenpiteistä on pyydetty selvitys alueen kunnossapidosta vastaavalta taholta. Selvityksen mukaan alueesta vastaavalle päivystäjälle tuli 17.2.2022 klo 23.26 ilmoitus vahingon aiheuttaneesta kuopasta ja kuoppa on korjattu klo 23.54.

Kuoppien syntyminen märkiin ajoratoihin johtuu ajoradalla olevasta vedestä, lämpötilan vaihtelusta 0 °C molemmin puolin sekä ajoneuvojen renkaiden kuluttavasta yhteisvaikutuksesta. Reikä alkaa tyypillisesti muodostumaan kohtaan, jossa vesi seisoo ja johon kohdistuu kulutusta, kuten ajoura.

Vesi tunkeutuu ajoväylien asfaltin rakenteisiin kun ajoneuvon pyörä aiheuttaa ajoradan pintaan paineiskun, joka painaa vettä asfaltin rakenteeseen. Lisäksi nastat irrottavat kiviainesta ja bitumia, mikä tekee pinnasta huokoisemman ja lisää veden tunkeutumista asfaltin rakenteeseen. Lämpötilanvaihtelu puolestaan aiheuttaa veden jäätyminen ja sulamisen ajoväylän rakenteissa. Jäätyessään vesi laajenee ja hajottaa asfaltin rakenteita huomattavalla voimalla.

Lämpötilan ollessa lähellä nollaa ajoradalle voi syntyä isokin kuoppa jopa muutamassa tunnissa edellisessä kappaleessa mainittujen syiden takia. Kuopan muodostuminen tiettyyn paikkaan ei ole yleensä ennakoitavissa, ainoastaan ennakoitavaa on, että niitä syntyy tietyissä olosuhteissa ja usein kohtaan jossa on vesilätäkkö. On huomattava, että kaikkiin ajourassa oleviin lätäköihin ei muodostu kuoppia ja toisaalta, lätäköitä on niin runsaasti ajoradoilla samaan aikaan ettei niiden kaikkien tarkastamiseen ole realistisia mahdollisuuksia.

Ilmatieteen laitoksen Kaisaniemen havaintoaseman mukaan lämpötila vaihteli vahinkopäivänä 0,3 °C ja 2,9 °C välillä. Vahinkoa edeltävänä päivänä lämpötila oli samoissa lukemissa. Ilmatieteen laitoksen mitausten mukaan 16.2. satoi yhteensä 8 mm ja 17.2. 16,1 mm. Sade tuli vetenä sekä räntänä. Ilmatieteen laitoksen helmikuuta 2022 koskevissa lämpötilamittauksissa on nähtävissä, että lämpötila on jatkuvasti vaihdellut 0 °C molemmin puolin pitkin kuukautta. Lisäksi lämpötila tienpinnalla on tyyppillisesti pari astetta ilman lämpötilaa kylmempi.

Pelkkä asfaltin päällystevaurio ei yksinään aiheuta kaupungille korvausvastuuta. Kadun kunnossa- ja puhtaanapitoon liittyvä vahingonkorvausvastuu perustuu lähtökohtaisesti tuottamukseen, eli kadun kunnossapidäjän on vahingonkorvausvastuun syntymiseksi täytynyt syyllistyä johonkin laiminlyöntiin, huolimattomuuteen tai virheelliseen menettelyyn. Lisäksi edellytetään, että toiminnan tai laiminlyönnin ja syntyneen vahingon välillä on syy-yhteys.

Kadun kunnossapidäjä vapautuu vahingonkorvausvastuustaan osoittamalla, että kunnossapito on hoidettu asianmukaisesti. Asianmukaisen kunnossapidon tasoa arvioitaessa otetaan huomioon kadun liikenteellinen merkitys, liikenteen määrä, vuorokaudenaika sekä eri liikennemuotojen tarpeet.

Vahingonkärsijän oma myötävaikutus voi alentaa tai poistaa kunnossapidosta vastuussa olevan korvausvastuun. Vaikka päällystevauriot olisivatkin joskus hankalia havaita, ajoneuvojen kuljettajia sitovat silti tieliikennelain säännökset. Ajoneuvon kuljettajan on tieliikennelain mukaan noudatettava olosuhteiden edellyttämää huolellisuutta ja varovaisuutta vaaran ja vahingon välttämiseksi. Ajoneuvon nopeus on sovitet-

tava sellaiseksi kuin liikenneturvallisuus edellyttää huomioon ottaen muun ohella tien kunto, sää, keli, näkyvyys, ajoneuvon kuormitus ja kuorman laatu sekä muut olosuhteet. Ajoneuvo on kyettävä hallitsemaan kaikissa liikennetilanteissa. Ajoneuvo on voitava pysäyttää edessä olevan tien näkyvällä osalla ja kaikissa ennalta arvattavissa tilanteissa.

Kadussa ollut kuoppa on käyty korjaamassa mahdollisimman pian sen jälkeen, kun kaupunki on saanut siitä tiedon.

Edellä esitettyjen seikkojen perusteella kaupunki katsoo ryhtyneensä välittömästi toimenpiteisiin kuopan korjaamiseksi, eikä katso laiminlyöneensä kunnossapitolain mukaisia tehtäviään eikä näin ollen ole asiasa korvausvelvollinen.

Sovelletut oikeusohjeet

Vahingonkorvauslaki (412/1974) 2 luku 1 §, 6 luku 1 §

Tieliikennelaki (729/2018) 3 §, 5 §

Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta (669/1978) 1–4 §, 14 §

Kaupunkiympäristön toimialajohtajan päätös 31.12.2020 § 53

Lisätiedot

Jenni Hunnako, valmistelija, puhelin: 310 52182
kymp.korvausasiat(a)hel.fi

§ 613

Oikaisuvaatimus kaupunkiympäristön toimialan hallinto- ja lakipalveluiden lakipalvelut-yksikön päällikön vahingonkorvauspäätöksestä 30.5.2022 § 93 (autovaurio)

HEL 2022-002903 T 03 01 00

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti hylätä kaupunkiympäristön toimialan hallinto- ja lakipalveluiden lakipalvelut-yksikön päällikön vahingonkorvauspäätöksestä 30.5.2022 § 93 tehdyn oikaisuvaatimuksen.

Muutoksenhaun kohteena oleva päätös

Kaupunkiympäristön toimialan hallinto- ja lakipalveluiden lakipalvelut-yksikön päällikkö on 30.5.2022 § 93 päätöksellään hylännyt 17.2.2022 kello 21.41 Helsinginkadun ja Mäntymäentien risteyksessä tapahtuneeseen autovaurioon liittyvän vahingonkorvausvaatimuksen. Päätös on nähtävillä kokonaisuudessaan päätöshistoriassa.

Esitetyt vaatimukset ja perusteet

Hakija on toistanut oikaisuvaatimuksessa vaatimuksensa vahingonkorvauksesta 17.2.2022 kello 21.41 Helsinginkadun ja Mäntymäentien risteyksessä tapahtuneeseen autovaurioon liittyen. Hakijan auto oli vaurioitunut renkaan osuessa ajoradan asfalttipäällysteessä olleeseen kuoppaan. Hakija on esittänyt kaupungille määrältään 405,00 euron suuruisen vahingonkorvausvaatimuksen ajoneuvon korjauskuluista. Oikaisuvaatimus on kokonaisuudessaan päätöksen liitteenä.

Oikaisuvaatimuksen mukaan vahingon aiheuttanutta tien peitevauriota ei oltu korjattu vielä tapahtuman jälkeisenä päivänäkään 18.2.2022, jolloin hakija oli käynyt ottamassa paikasta oikaisuvaatimukseen liittämänsä valokuvan, vaikka kunnossapidon selvityksessä todetaan paikakauksen tapahtuneen heti ilmoituksen saamisen jälkeen 17.2.2022 klo 23.54. Tienpitäjä ei hakijan mukaan ollut reagoinut ilmoitukseen ja ryhtynyt varoittamaan päällystevauriosta. Hakija katsoo 14.6.2022 päivätyssä oikaisuvaatimuksessaan kuopan olevan "edelleen korjaamatta", todeten paikassa vain aika-ajoin suoritettujen aikaisempien täyttöpaikeiden uusimista ja uudelleen syntyvien kuoppien ja vaurioiden täyttöä. Hakija viittaa paikalla havaittavaan, mahdollisesta aikaisemmasta kaivuutyöstä aiheutuneeseen leikkauskohtaan asfaltissa. Sen mahdollisesta puutteellisesta täytöstä ja käytetystä päällysteestä yhdessä ajourien syventymisen kanssa on hakijan käsityksen mukaan seurannut se, että tienkohta ei pysy lain vaatimusten mukaisena ja että se

vaatisi vastuulliselta taholta erityistä seurantaa ja toimia. Vauriota ei voinut havaita autosta sen ollessa täyttyneenä vedestä. Hakijan nopeus oli ollut alhainen eikä vahinko ole johtunut ajosta ennen kuoppaa.

Perustelut

Kaupunkiympäristölautakunta viittasi yksikön päällikön päätöksessä esitettyyn asiaa koskevaan selvitykseen ja saatuun uuteen selvitykseen sekä yhtyi yksikön päällikön asiassa antamaan päätökseen ja sen perusteluihin.

Pelkkä asfaltin päällystevaurio ei yksinään aiheuta kaupungille korvausvastuuta. Vahingonkorvausvastuu edellyttää tuottamusta eli kadun kunnossapidäjän on vahingonkorvausvastuun syntymiseksi täytynyt syyllistyä johonkin laiminlyöntiin, huolimattomuuteen tai virheelliseen menettelyyn. Lisäksi edellytetään, että toiminnan tai laiminlyönnin ja syntyneen vahingon välillä on syy-yhteys.

Kunnossapidolta saadun lisäselvityksen mukaan vahingon tapahtumanaikana on ollut meneillään tehostetut toimet kuoppien paikkaamiseksi. Selvityksen mukaan kyseisestä kuopasta ei ole ollut kirjattuna kaupungin palautejärjestelmään yhtään ilmoitusta vuoden 2022 alusta vahinkopäivään, vaan ainoa ilmoitus on 17.2.2022 klo 23.26 katupäivystäjälle tullut ilmoitus, joka on kirjattu Staran työmaapäiväkirjaan seuraavasti: "Liikenteenohjaus keskus ilmoitti suurehkosta reiästä Mäntymäentien ja Helsinginkadun risteyksessä. Kaksi monttua löytyi. Molemmat paikat- tu." Päiväkirjaan sisältyy myös kuvat paikkaustyötilanteesta 17.2.2022 klo 23:56. Seuraavalta päivältä 18.2.2022 ei ole tullut ilmoituksia päivystykseen eikä asiakaspalautteita.

Päiväkirjatun GPS-seurannan mukaan alueella on vuoden 2022 alusta lukien vahinkopäivään 17.2.2022 mennessä kirjattu seitsemän kunnossapidon tarkistusajoa. GPS-seurantaa ei aina pidetä ajossa päällä. Vahinkotapahtumaa edeltävä viimeisin tarkistusajo GPS-paikannin päällä ko. paikan käsittävällä alueella on selvityksen mukaan tapahtunut 4.2.2022. Toiseen järjestelmään sisältyy lisäksi tiedot viidestä muusta tarkistusajosta, joiden osalta selvitykseen sisältyy ote aikaväliltä 18.10.2021-19.2.2022. Näistä tiedoista ilmenevä viimeisin tarkistusajo ennen vahinkoajankohtaa oli ko. kohdassa suoritettu 26.1.2022. Edellä mainittujen tarkistusajojen yhteydessä ei ole havaittu korjaustarpeita vahinkopaikassa. Kunnossapidon aineistoihin on sisällytetty myös 19.1.2022 paikasta kuvattu video, jossa ei selvityksen antajan mukaan näy mitään viitettä korjaustarpeesta tuolloin.

Selvityksen mukaan kyseisen kohdan vieressä menee Töölönlahden merivesitunneli, joka mahdollisesti on sortunut joltain osin jossakin kohdassa 2021-2022, koska paikalla ei aiemmin ole esiintynyt reikiintymistä,

vaan vahingon aiheuttanut kuoppa oli ensimmäinen, josta on olemassa tässä asiassa tarkoitettut paikkaukirjaukset. Tämän jälkeen on kirjaus yhdestä paikkauksesta kesäkuulta 2022. Kesällä 2021 risteysalueella on lisäksi ollut iso kaukolämpötyö, joka on saattanut vaikuttaa tunnelin kuntoon tai maaperään niin, että viereisen katualueen päällyste on saattanut altistua reikiintymiselle, vaikei ko. kuoppa silloisella työmaa-alueella sijaitsekaan. Aluetta on kuitenkin jatkuvasti tarkistettu eikä esimerkiksi kesän 2021 ilmakuvissa ole näkynyt mitään, mikä olisi viittänyt alkavaan reikiintymiseen tai muuhun korjaustarpeeseen eikä myöskään tuolloin kuvatuista katuvideoista ole havaittu tällaista tarvetta.

Yksikön päällikön päätöksen perusteluissa on selvitetty asfaltin ominaisuuksia ja sääolosuhteiden sekä ajoneuvojen renkaiden kulutuksen vaikutusta päällysteen reikiintymiseen ja kuopan syntyyn. Kunnossapidon selvityksen mukaan erityisesti kevättalvella lämpötilan ollessa lähellä nollaa ja ajoradan märkä voi isokin kuoppa syntyä hyvin nopeasti, jopa muutamassa tunnissa. Ilmatieteen laitoksen lämpötilamittausten mukaan helmikuun 2022 lämpötila on vaihdellut 0 asteen molemmin puolin pitkin kuukautta. Kuoppien syntymistä voidaan ennakoida sää- ja keliolosuhteiden suhteen, mutta niiden paikkojen ennakointi on vaikeaa ja lisäksi jopa hakijan ajoneuvon vaurion aiheuttaneen kokoinen kuoppa voi syntyä aiemmin täysin ehjään pintaan jopa tunneissa. Näin ollen kadunpidollisesta näkökulmasta kyseessä on yllättävä tapahtuma, koska kuopan paikkaa ei voida käytännössä ennakoida eikä sen ennaltaehkäisy ole siis myöskään mahdollista.

Ainoa toimiva käyttökelpoinen tapa on ajoradan pintojen säännöllinen tarkkailu, jota suoritetaan kaikissa olosuhteissa ja on kunnossapidon selvityksen mukaan suoritettu tässäkin tapauksessa kaupungin käytäntöjen mukaan säännöllisesti ja jatkuvasti.

Helsinginkatu on erittäin vilkkaasti liikennöity väylä, jonka vuorokausittainen liikennemäärä Mäntymäentien risteyskohdassa on virallisen laskentatiedon (laskentavuosi 2019) ollut yhteensä yli 30.000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Tästä luvusta on autojen määrä ko. laskennassa ollut yhteensä 28 289, josta henkilöautojen määrä 22 775 kpl/vrk.

Vahinkopäivän 17.2.2022 illalta on saman kuopan osalta tullut kaupungille yksi toinen vahingonkorvausvaatimus autovauriosta, mutta muita vaatimuksia tai ilmoituksia kuopasta ei kaupungin palautejärjestelmään ole tullut vuoden 2022 alusta lukien vahinkopäivään mennessä. Kyseiset kaksi vaurioitumista 17.2.2022 ovat tapahtuneet varsin lähekkäin. Näin vilkkaasti liikennöidyssä kohdassa tämä viittaa siihen, että kuoppa on syventynyt hyvin lyhyessä ajassa. Normaali ajokaistan leveys on 3 - 3,5 metriä ja suurin sallittu ajoneuvon leveys 2,60 metriä, joten kadulla

kuopan voi yleensä kiertää, tarvittaessa hidastamalla tai jopa pysähtymällä. Tässäkin tapauksessa kaupunki katsoo, että kuoppa olisi ollut tieliikennelain edellyttämää tienkäyttäjän huolellisuutta noudattamalla väistettävissä ja vahinko vältettävissä.

Kaupunki katsoo edellä esitetyin ja muutoin yksikön päällikön päätöksessä esitetyin perustein hoitaneensa vahinkopaikan kunnossapidon olosuhteet huomioon ottaen asianmukaisesti. Aluetta on tarkastettu säännöllisesti eikä kuopan syntymistä juuri kyseiseen kohtaan ole voitu ennakoita. Kaupunki on kunnossapidon selvityksen mukaan korjannut kuopan välittömästi asiasta ilmoituksen saatuaan. Kaupunki ei ole asiassa korvausvelvollinen.

Asiassa ei ole tullut esille mitään sellaista uutta selvitystä, joka antaisi aiheutta ratkaisun lopputuloksen muuttamiseen.

Lopputulos

Helsingin kaupunki ei ole vahingonkorvauslain nojalla vastuussa haki-ajan ajoneuvolle syntyneistä vaurioista.

Kaupunkiympäristölautakunta katsoi, että lakipalvelut-yksikön päällikön päätöstä ei ole syytä muuttaa.

Sovellettu lainsäädäntö

Vahingonkorvauslaki (412/1974) 2 luku 1 §, 6 luku 1 §

Tieliikennelaki (729/2018) 3 §, 5 §

Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta (669/1978) 1-4 §, 14 §

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Helena Loikkanen, lakimies, puhelin: 310 24512
kymp.korvausasiat(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Oikaisuvaatimus 14.6.2022
- 2 Oikaisuvaatimus 14.6.2022, liitteet, kuvat
- 3 Oikaisuvaatimus 14.6.2022, saate

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös, vahingonkorvaus

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti
Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös, vahingonkorvaus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Oikaisuvaatimuksen käsittelyn edellytykset

Kuntalain (410/2015) 137 §:n mukaan kunnan viranomaisen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen oikaisua. Oikaisuvaatimuksen ja kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Tässä tapauksessa oikaisuvaatimuksen on tehnyt asianosainen.

Kuntalain 134 §:n mukaisesti oikaisuvaatimus tehdään toimielimen alaisen viranomaisen päätöksestä asianomaiselle toimielimelle. Kuntalain 138 §:n mukaisesti oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Päätös on lähetetty hakijalle tiedoksi e-kirjeenä 1.6.2022.

Oikaisuvaatimus kaupunkiympäristölautakunnalle on saapunut 15.6.2022 eli säädetyssä määräajassa.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Helena Loikkanen, lakimies, puhelin: 310 24512
kymp.korvausasiat(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Oikaisuvaatimus 14.6.2022
- 2 Oikaisuvaatimus 14.6.2022, liitteet, kuvat
- 3 Oikaisuvaatimus 14.6.2022, saate

Oheismateriaali

- 1 HEL2022-002903
- 2 Lisäselvitys oikaisuvaatimusvaiheessa

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös, vahingonkorvaus

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti
Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös, vahingonkorvaus

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristön toimiala Hallinto Hallinto- ja lakipalvelut Lakipalvelut Yksikön päällikkö 30.05.2022 § 93

HEL 2022-002903 T 03 01 00

Päätös

Lakipalvelut-yksikön päällikkö päätti hylätä hakijan vahingonkorvausvaatimuksen.

Päätöksen perustelut

Hakija on 23.2.2022 esittänyt kaupungille 405,00 euron suuruisen vahingonkorvausvaatimuksen. Vaatimuksen mukaan hakijan ajoneuvo vaurioitui 17.2.2022 klo 21.41 Helsinginkadulla Mäntymäentien risteyksessä.

Kunnossapitolaki edellyttää kaupunkia pitämään kadut liikenteen tarpeiden edellyttämässä tyydyttävässä kunnossa. Kunnossapidon tason määräytymisessä otetaan huomioon kadun liikenteellinen merkitys, liikenteen määrä, säätila ja sen ennakoitavissa olevat muutokset, vuorokaudenaika sekä eri liikennemuotojen tarpeet sekä terveellisyys, liikenneturvallisuus ja liikenteen esteettömyys. Kadun kunnossapito käsittää muun muassa katurakenteiden kunnossapidon, kuten rikkoutuneen päällysteen korjaamisen tai uudelleen päällystämisen.

Kunnossapitolain mukaan kunta voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, miten kadun ja yleisten alueiden kunnossapito talvella, muu kunnossapito sekä puhtaanapito on laissa asetetut velvollisuudet ja paikalliset olot huomioon ottaen hoidettava. Määräykset voivat koskea mm. suoritusaikaa sekä katujen ja yleisten alueiden jaottelua tavoitetason mukaan eri kunnossa- ja puhtaanapitoluokkiin.

Kadun kunnossapito käsittää ne toimenpiteet, joiden tarkoituksena on pitää katu liikenteen tarpeiden edellyttämässä tyydyttävässä kunnossa.

Kunnossapidon tason määräytymisessä otetaan huomioon kadun liikenteellinen merkitys, liikenteen määrä, säätila ja sen ennakoitavissa olevat muutokset, vuorokaudenaika sekä eri liikennemuotojen, kuten moottoriajoneuvoliikenteen, jalankulun ja polkupyöräilyn, tarpeet sekä terveellisyys, liikenneturvallisuus ja liikenteen esteettömyys. Kadun kunnossapito käsittää muun muassa katurakenteiden kunnossapidon, kuten rikkoutuneen päällysteen korjaamisen tai uudelleen päällystämisen.

Helsingissä kadut ja kevyen liikenteen väylät jaetaan kolmeen hoitoluokkaan katuluokituksen sekä väylän vilkkauden mukaan. Pääkadut ja erittäin vilkkaan liikenteen väylät kuuluvat I-luokan katuihin, jonka päällysteessä ei ole vaurioita yksittäisiä viivahalkeamia lukuun ottamatta ja urasyvyys on vähäinen. Helsinginkatu on pääkatu ja luokiteltu I-luokkaan kunnossapidon suhteen.

Vahinkopaikan kunnossapitotoimenpiteistä on pyydetty selvitys alueen kunnossapidosta vastaavalta taholta. Selvityksen mukaan alueesta vastaavalle päivystäjälle tuli 17.2.2022 klo 23.26 ilmoitus vahingon aiheuttaneesta kuopasta ja kuoppa on korjattu klo 23.54.

Kuoppien syntyminen märkiin ajoratoihin johtuu ajoradalla olevasta vedestä, lämpötilan vaihtelusta 0 °C molemmin puolin sekä ajoneuvojen renkaiden kuluttavasta yhteisvaikutuksesta. Reikä alkaa tyypillisesti muodostumaan kohtaan, jossa vesi seisoo ja johon kohdistuu kulutus, kuten ajoura.

Vesi tunkeutuu ajoväyliä asfaltin rakenteisiin kun ajoneuvon pyörä aiheuttaa ajoradan pintaan paineiskun, joka painaa vettä asfaltin rakenteeseen. Lisäksi nastat irrottavat kiviainesta ja bitumia, mikä tekee pinnasta huokoisemman ja lisää veden tunkeutumista asfaltin rakenteeseen. Lämpötilanvaihtelu puolestaan aiheuttaa veden jäätyksen ja sulamisen ajoväylän rakenteissa. Jäätyessään vesi laajenee ja hajottaa asfaltin rakenteita huomattavalla voimalla.

Lämpötilan ollessa lähellä nollaa ajoradalle voi syntyä isokin kuoppa jopa muutamassa tunnissa edellisessä kappaleessa mainittujen syiden takia. Kuopan muodostuminen tiettyyn paikkaan ei ole yleensä ennakoitavissa, ainoastaan ennakoitavaa on, että niitä syntyy tietyissä olosuhteissa ja usein kohtaan jossa on vesilätäkkö. On huomattava, että kaikkiin ajourassa oleviin lätäköihin ei muodostu kuoppia ja toisaalta, lätäköitä on niin runsaasti ajoradoilla samaan aikaan ettei niiden kaikkien tarkastamiseen ole realistisia mahdollisuuksia.

Ilmatieteen laitoksen Kaisaniemen havaintoaseman mukaan lämpötila vaihteli vahinkopäivänä 0,3 °C ja 2,9 °C välillä. Vahinkoa edeltävänä päivänä lämpötila oli samoissa lukemissa. Ilmatieteen laitoksen mit-

tausten mukaan 16.2. satoi yhteensä 8 mm ja 17.2. 16,1 mm. Sade tuli vetenä sekä räntänä. Ilmatieteen laitoksen helmikuuta 2022 koskevissa lämpötilamittauksissa on nähtävissä, että lämpötila on jatkuvasti vaihdellut 0 °C molemmin puolin pitkin kuukautta. Lisäksi lämpötila tienpinnalla on tyypillisesti pari astetta ilman lämpötilaa kylmempi.

Pelkkä asfaltin päällystevaurio ei yksinään aiheuta kaupungille korvausvastuuta. Kadun kunnossa- ja puhtaanapitoon liittyvä vahingonkorvausvastuu perustuu lähtökohtaisesti tuottamukseen, eli kadun kunnossapidäjän on vahingonkorvausvastuun syntymiseksi täytynyt syyllistyä johonkin laiminlyöntiin, huolimattomuuteen tai virheelliseen menettelyyn. Lisäksi edellytetään, että toiminnan tai laiminlyönnin ja syntyneen vahingon välillä on syy-yhteys.

Kadun kunnossapitäjä vapautuu vahingonkorvausvastuustaan osoittamalla, että kunnossapito on hoidettu asianmukaisesti. Asianmukaisen kunnossapidon tasoa arvioitaessa otetaan huomioon kadun liikenteellinen merkitys, liikenteen määrä, vuorokaudenaika sekä eri liikennemuotojen tarpeet.

Vahingonkärsijän oma myötävaikutus voi alentaa tai poistaa kunnossapidosta vastuussa olevan korvausvastuun. Vaikka päällystevauriot olisivatkin joskus hankalia havaita, ajoneuvojen kuljettajia sitovat tieliikennelain säännökset. Ajoneuvon kuljettajan on tieliikennelain mukaan noudatettava olosuhteiden edellyttämää huolellisuutta ja varovaisuutta vaaran ja vahingon välttämiseksi. Ajoneuvon nopeus on sovitettava sellaiseksi kuin liikenneturvallisuus edellyttää huomioon ottaen muun ohella tien kunto, sää, keli, näkyvyys, ajoneuvon kuormitus ja kuorman laatu sekä muut olosuhteet. Ajoneuvo on kyettävä hallitsemaan kaikissa liikennetilanteissa. Ajoneuvo on voitava pysäyttää edessä olevan tien näkyvällä osalla ja kaikissa ennalta arvattavissa tilanteissa.

Kadussa ollut kuoppa on käyty korjaamassa mahdollisimman pian sen jälkeen, kun kaupunki on saanut siitä tiedon.

Edellä esitettyjen seikkojen perusteella kaupunki katsoo ryhtyneensä välittömästi toimenpiteisiin kuopan korjaamiseksi, eikä katso laiminlyöneensä kunnossapitolain mukaisia tehtäviään eikä näin ollen ole asiasa korvausvelvollinen.

Sovelletut oikeusohjeet

Vahingonkorvauslaki (412/1974) 2 luku 1 §, 6 luku 1 §

Tieliikennelaki (729/2018) 3 §, 5 §

Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta
(669/1978) 1–4 §, 14 §

Kaupunkiympäristön toimialajohtajan päätös 31.12.2020 § 53

Lisätiedot

Jenni Hunnako, valmistelija, puhelin: 310 52182
k ymp.korvausasiat(a)hel.fi

§ 614

Kaupunkiympäristölautakunnan viranomaisten 20.10.–26.10.2022 tekemien päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti, ettei se ota käsiteltäväkseen kaupunkiympäristön toimialan viranomaisten 20.10.–26.10.2022 tekemiä päätöksiä.

Kuntalain 92 §:n mukaan toimielimen käsiteltäväksi ei saa ottaa lain tai asetuksen mukaisia lupa-, ilmoitus-, valvonta- tai toimitusmenettelyä koskevia asioita. Otto-oikeutta ei saa siten käyttää mm. maankäyttö- ja rakennuslain mukaisiin poikkeamisasioihin.

Kaupunkiympäristön toimiala

Maankäyttö ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuus

Maaomaisuuden kehittäminen ja tontit, tontit, yksikön päällikkö

[Päätökset](#)

Maaomaisuuden kehittäminen ja tontit, asuntotontit, tiimpäällikkö

[Päätökset](#)

Liikenne- ja katusuunnittelu, liikennejärjestelmä, yksikön päällikkö

[Päätökset](#)

Rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuus

Tekninen johtaja

[Päätökset](#)

Tilat -palvelu, tilapäällikkö

[Päätökset](#)

Tilat -palvelu, asiakkuusyksikkö 1, yksikön päällikkö

[Päätökset](#)

Tilat -palvelu, asiakkuusyksikkö 2, yksikön päällikkö

[Päätökset](#)

Tilat -palvelu, asiakkuusyksikkö 3, yksikön päällikkö

01.11.2022

Asia/13

[Päätökset](#)

Tilat -palvelu, yritysvuokraustiimi, tiimipäällikkö

[Päätökset](#)

Tilat -palvelu, projektitiimi 2, tiimipäällikkö

[Päätökset](#)

Yleiset alueet -palvelu, projektirakennuttaminen-yksikkö, yksikön päällikkö

[Päätökset](#)

Asuntotuotanto, asuntotuotantopäällikkö

[Päätökset](#)

Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus

Asiakkuusjohtaja

[Päätökset](#)

Kaupunkiympäristön asukas- ja yrityspalvelut, asuntopalvelut, yksikön päällikkö

[Päätökset](#)

Kaupunkiympäristön asukas- ja yrityspalvelut, tapahtumat ja maanvuokraus, tiimipäällikkö

[Päätökset](#)

Pysäköinninvalvonta ja pysäköintipalvelut, kunnallinen pysäköinninvalvoja

[Päätökset](#)

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Kristina Gustafsson, hallintosihteeri, puhelin: 310 36658
kristina.t.gustafsson(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Kristina Gustafsson, hallintosihteeri, puhelin: 310 36658
kristina.t.gustafsson(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

01.11.2022

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611 ja 614 §:t.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

2

VALITUSOSOITUS

Pöytäkirjan 611 § (Kustannusten osalta).

Tähän päätökseen haetaan muutosta hallintovalituksella.

Valitusoikeus

Tähän päätökseen saa hakea muutosta se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään. Viranomaisella saa hakea muutosta valittamalla myös, jos valittaminen on tarpeen viranomaisen valvottavana olevan yleisen edun vuoksi.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi postitse, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmen päivän kuluttua viestin lähettämisestä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluihminen tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusviranomaisena

Postiosoite
PL 58200
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Kaupunkiympäristö@hel.fi

Käyntiosoite
Työpajankatu 8
Helsinki 58
<https://www.hel.fi/>

Puhelin
09 310 1691
Faksi

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI06 8000 1200 0626 37
Alv.nro
FI02012566

01.11.2022

Valitus tehdään Helsingin hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden asiointiosoite on 24.12.2021 saakka seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
Postiosoite: Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Faksinumero: 029 56 42079
Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5
Puhelinnumero: 029 56 42000

Hallinto-oikeuden asiointiosoite on 27.12.2021 alkaen seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
Postiosoite: Sörnäistenkatu 1
00580 HELSINKI
Faksinumero: 029 56 42079
Käyntiosoite: Sörnäistenkatu 1
Puhelinnumero: 029 56 42000

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa on ilmoitettava:

1. päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös);
2. miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset);
3. vaatimusten perustelut;
4. mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tä-

01.11.2022

män yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä:

1. valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
2. selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta;
3. asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireillepanijalta peritään oikeudenkäyntimaksun mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakuajan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi
Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13
Puhelinnumero: 09 310 13700

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

3 VALITUSOSOITUS

Pöytäkirjan 612 ja 613 §:t.

01.11.2022

Tähän päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella.

Hallinto-oikeus ei kuitenkaan tutki kysymystä kunnan korvausvelvollisuudesta tai korvauksen määrästä. Vahingonkorvausasiassa toimivaltainen tuomioistuin on yleinen alioikeus.

Valitusoikeus

Päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksella vain se, joka on tehnyt alkuperäistä päätöstä koskevan oikaisuvaatimuksen.

Mikäli alkuperäinen päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa tähän päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksella myös

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Valitusaika

Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi postitse, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmen päivän kuluttua viestin lähettämisestä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusperusteet

Kunnallisvalituksen saa tehdä sillä perusteella, että

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa
- päätös on muuten lainvastainen.

01.11.2022

Valittajan tulee esittää valituksen perusteet ennen valitusajan päättymistä.

Valitusviranomainen

Kunnallisvalitus tehdään Helsingin hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden asiointiosoite on 24.12.2021 saakka seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
Postiosoite: Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Faksinumero: 029 56 42079
Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5
Puhelinnumero: 029 56 42000

Hallinto-oikeuden asiointiosoite on 27.12.2021 alkaen seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
Postiosoite: Sörnäistenkatu 1
00580 HELSINKI
Faksinumero: 029 56 42079
Käyntiosoite: Sörnäistenkatu 1
Puhelinnumero: 029 56 42000

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa on ilmoitettava:

1. päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
2. miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
3. vaatimusten perustelut

01.11.2022

4. mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Oikaisuvaatimuksen tekijä saa valittaessaan oikaisuvaatimuspäätöksestä esittää vaatimuksilleen uusia perusteluja. Hän saa esittää uuden vaatimuksen vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai oikaisuvaatimuksen tekemisen määräajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan.

Valitukseen on liitettävä:

1. valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen
2. selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
3. asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireillepanijalta peritään oikeudenkäyntimaksun mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10

00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Käyntiosoite:

Pohjoisesplanadi 11-13

01.11.2022

Puhelinnumero: 09 310 13700

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

01.11.2022

Kaupunkiympäristölautakunta

Anni Sinnemäki
puheenjohtaja

Kristina Gustafsson
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Otso Kivekäs

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 11.11.2022.